109

Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian • Redacția și Administrația: București I, Str. Domnița Anastasia, 16 • Telefon: 3.76.05

Prăbuşirea omului nefast

GUŢĂ

de NICHIFOR CRAINIC

După patru ani de ocupaţie tătărască, ţara s'a eliberat. Guţă, omul nefast, cum l-am numit noi, s'a prăbuşit. El avusese putinţa să se retragă constituţional şi s'a dărîmat catastrofal. Actul acesta din urmă, îl caracterizează deplin şi definitiv.

Ieşit acum patru ani ca un strigoiu dintr'un mormânt, el s'a arătat fioros nu prin substanţă, ci prin cenzură şi starea de asediu cu care s'a înconjurat. Împotriva cui? Împotriva ţării naţionaliste. Un noroc sinistru i-a pus acestui om de nimic toate armele statului în mână, iar de cealaltă parte a rămas o ţară legată crosnic şi cu călușul în gură. El singur s'a mişcat liber şi-avea iluzia că e atotputernic; el singur urla când toţi ceilalţi erau reduşi la tăcere. Şi-avea iluzia că e dictator. Exploatând până la neruşinare mormântul predecesorului său, el a sbierat tot anul 1934 la radio, creind o panică în lume ca să-şi poată disimula nulitatea pe după paravanul cenzurii şi al stării de asediu. Terorizând din această situaţie falsă şi artificială, el sfârşise prin a o crede atât de normală încât s'a prezentat superb şi sigur în alegeri. S'a pus astfel întâia oară faţă în faţă cu ţara reală. A ieşit de sub paravane şi s'a arătat cum e. Ţara nu putea să vadă în Guţă Tătărăscu decât ceeace i-a dat natura cu animală fantazie: două fălci de hipopotam şi un bot de cimpazeu. L-a prăbuşit cu un desgust indescriptibil.

Cum se poate lămuri altfel faptul că cu toate imensele avantagii pe care legea electorală le dă guvernului, e întâia oară în România când acesta cade? Trebuia într'adevăr un Guţă Tătărăscu să facă această ispravă de pomină. El avusese ocazia să se retragă şi a ţinut morţiş să se asvârle singur în prăpastie crezând că devine dictator. Era o chestiune de inteligenţă, iar maxilarul lui Guţă s'a dovedit că nu are nimic aface cu această lighioană imponderabilă.

Moartea politică a lui Guţă Tătărăscu se datoreşte exact acelora cărora le-a fost patru ani de zile călău: naţionaliştilor. A fost izbit peste bot şi peste fălci de grindina celor 700.000 de voturi naţionaliste, la care s'a adăugat mitraliera democratică cu 500.000 de trageri a d-lui Iuliu Maniu, omul pe care inconştientul îl ameninţase de sub paravan cu arestarea.

Arestarea, da. Când zici Guţă, zici arestări. Toată guvernarea lui a constat din arestarea ţării naţionaliste. Acest Irod de Vicleim şi-a început cariera cu arestarea în masă a 14.000 de tineri. In iarna grozavă din anul 1934, aresturile poliţiilor, închisorile civile şi carcerele militare au gemut de mândra tinereţe a României, stâlcită cu patul puştei din ordinul lui Guţă. Mii şi mii de blesteme ale mamelor îndurerate, ale copiilor, ale surorilor şi ale soţiilor s'au ridicat la cer împotriva sadicului idiot, care a crezut că marea şi sfânta idee a românismului se poate oftica şi nimici odată cu plămânii feciorilor, fraţilor şi soţilor îngropaţi de vii în beciuri. E imposibil ca blestemele acelea, ridicate din sângele nedreptăţii şi al nevinovăţiei, să nu-l atingă pe călău în persoana şi în urmaşii lui. E imposibil ca durerea acelor zile de groază sadică împotriva naţionalismului să se fi evaporat. Ea trăieşte mai departe în oasele celor schilodiţi atunci, în flegma de sânge a celor cu plămânii putreziţi, în amintirea celor împuşcaţi la Iaşi, la Constanţa, la Giurgiu, la lacul Fundenilor.

Un străin, un evreu ca Leon Blum, ajuns o clipă atotputernic în Franţa, n'a îndrăznit totuşi să comită atâtea fărădelegi ca Guţă Tătărăscu împotriva tinerei Românii, împotriva propriei lui patrii. Ar fi o mare greşală să i se răsplătească imensele fărădelegi prin vre-un act tot aşa de necugetat cum au fost ale lui toate. După moartea lui politică de azi, e necesară singură moartea lui morală, întreţinută, prelungită, eternizată prin povestirea documentată şi amănunţită a tuturor ororilor şi crimelor, pe care le-a comis, împotriva viitorului românesc al acestei ţări. Neamul nostru a suferit masacrele hoardelor barbare, a suferit masacrele Ungurilor şi ale Austriacilor, a suferit masacrele Turcilor, ale Muscalilor şi ale Bulgarilor, dar până la Guţă nu s'a ridicat încă un român dintre ai noştri să-şi terorizeze fraţii de sânge pentru credinţa lor în strălucirea viitoare a statului naţional.

Guvernarea de patru ani a acestui om fără creer n'a fost altceva decât o luptă dementă împotriva creerului românesc.

Universitatea, focarul ideilor de regenerare etnică şi morală, a îndurat cele mai crunte lovituri. Profesori şi studenţi, au fost izbiţi deopotrivă. Unul după altul, dascălii de mare prestigiu moral sau de venerabil renume ştiinţific au fost aruncaţi în închisori fără scrupul, fără lege, fără judecată, fără vină, aplicându-li-se un tratament barbar de care nu se bucură în ţara noastră nici ultimele lepădături ale societăţii. Sub regimul lui Guţă, azi erai profesor, iar a doua zi ocnaş. După dascăli, au urmat conferenţiarii şi asistenţii. Aproape nu e Universitate şi nu e Facultate să nu-şi fi avut victimele lor, recrutate din cel mai frumos prestigiu şi din cea mai înaltă mândrie şi demnitate naţională. Când închisorile s'au dovedit de nul efect sau de efect contrar celui aşteptat, Guţă s'a năpustit cu legiferările şi cu poliţia. Viaţa autonomă universitară, care nu exista de ieri, ci de când datează învăţământul superior în Europa, a fost nimicită prin prescripţii al căror spirit dezonorant nu se întâlneşte nici în şcoala secundară nici în şcoala primară. Din forul ministerial al Educaţiei naţionale şi de pe banca guvernamentală, în parlament, s'au revărsat cele mai neruşinate calomnii asupra corpului universitar pentru a-i distruge autoritatea şi a-i diminua puterea de influenţă asupra conştiinţei româneşti.

Oricând a vrut Guţă, poliţia a invadat sanctuarul ştiinţei pentru a opune inimii baioneta, în locul elanului generos. Căminurile studenţeşti, câştigate după ani de lupte şi de mizerii, unde se adăposteau de bine de rău tinerii sosiţi din nenorocita sărăcie rurală, au fost desfiinţate. Părându-i că nu e de-ajuns ce făcuse în iarna lui 1934, Guţă ne-a dat anul trecut un spectacol uluitor când a svârlit pe drumuri zeci de mii de studenţi, expediindu-i pachet acasă şi închizând din senin uşile Universităţii. A degradat apoi onoarea acestui tineret, silindu-l să subscrie angajamente de minorat politic. Mulţumită acestui descreerat, sântem singura ţară din lume unde cetăţeanul academic e declarat de lege incapabil să-şi exercite drepturile politice.

Toate aceste fărădelegi şi toate aceste vexaţiuni violente se îndreptau împotriva creerului românesc de unde a izvorit şi se alimentează mişcarea de regenerare naţionalistă a ţării. De fapt, bravul pompier nu făcea decât figura hilară a unuia care vrea să stingă pălălaia incendiului cu o sticlă de sifon. Efectul asupra creerului şi asupra inimii a fost nul, dar nu e mai puţin adevărat că o nouă suferinţă s'a acumulat pe urma acestui vandalism aplicat vieţii universitare. Guţă va rămâne în memoria acestei generaţii conturat în chipul cimpanzeului, care a dus războiul împotriva luminii.

El a continuat acelaş război barbar împotriva scrisului românesc. Ziarele naţionaliste au fost suprimate cum ai tăia gâtlejul unor pui de găină. Intreprinderile lor de zeci de milioane au fost ruinate ca un simplu moft. După aceiaşi normă, care idiotului i s'a părut magică, scriitorii lor au fost, fireşte, aruncaţi la beciu. Aceeaşi oroare de lumină a fălcilor lui de peşteră tenebroasă îl inspira în aceste măsuri împotriva scrisului românesc. Sub ocupaţia lui Guţă Tătărăscu, a scrie pe şleaurile desfundate de geniul lui Eminescu era o crimă. Dar crimă în toată puterea cuvântului va rămâne în istoria publicisticei naţionale fapta lui de călău monstruos, săvârşită la adăpostul statului şi în numele actelor de guvernământ. Aceste acte de guvernământ, uneori cu reală acoperire în raţiunea de stat, de cele mai multe ori însă pretexte pentru a camufla setea de banditism, fac din miniştrii cari le săvârşesc persoane iresponsabile. Dar raţiunea unui stat cu adevărat naţional nu este, nu poate fi aceea de a suprima tocmai sufletul care îl susţine şi organele scrisului în care pulsează conştiinţa de neam. Suprimarea ziarelor naţionaliste n'a fost un act de guvernământ, ci o crimă împotriva spiritului românesc. Guţă Tătărăscu trebuie scos din iresponsabilitatea guvernamentală şi făcut răspunzător cu persoana lui proprie şi cu imensa avere pe care a acumulat-o.

Dacă într'adevăr parlamentul judecă astfel de acte ale foştilor miniştri şi dacă parlamentul viitor va fi unul cu adevărat naţionalist, crimele lui Guţă Tătărăscu împotriva naţionaliştilor şi împotriva presei româneşti vor trebui trecute din seama statului unde apasă pe nedrept în seama acestui aventurier, care a dovedit de o mie de ori că nu ştie limita dintre lege şi fărădelege. Toţi cei loviţi de morga superbă a acestei gogoşi de Moşi, desumflată azi, trebuie să se ralieze pentru a face un formidabil demers în acest sens, chiar dacă el n'ar avea alt rezultat decât înfierarea în faţa ţării a călăului de ieri.

Pentrucă Guţă Tătărăscu — şi aici intervine elementul cel mai agravant — n'a săvârşit toate aceste nelegiuiri în interesul ţării, în interesul statului sau al neamului românesc, ci împotriva tuturor acestor interese.

In toate crimele lui timp de patru ani, Guţă Tătărăscu a fost instrumentul orb în mâinile jidovimii. Pot să creadă naivii că mimele, măştile şi simulacrele lui ar fi fost tendinţe de naţionalizare. Indărătul acestor strâmbături de cabotin, ţara noastră a avut în fruntea guvernului pe cel mai umil, mai devotat şi mai zelos servitor al jidovimii. Nu altul decât d. Octavian Goga, refuzând acum patru ani să intre în cabinetul Duca, a demonstrat limpede şi categoric că motivul refuzului său erau angajamentele faţă de jidovimea internaţională ale acelui cabinet. Luând moştenirea lui Duca, Guţă Tătărăscu, pentru a se menţine, a respectat cu zel de dulău toate acele angajamente.

Indărătul tuturor asasinatelor, tuturor schingiuirilor, tuturor arestărilor, tuturor suprimărilor de ziare, tuturor interzicerilor de manifestare politică, — măsuri şi fărădelegi ce priviau exclusiv mişcarea naţionalistă şi n'aveau alt obiectiv decât nimicirea ei, — stă geniul jidovesc, inspiratorul, protectorul şi călăuzitorul din umbră al lui Guţă Tătărăscu. Războiul lui câinos împotriva creerului românesc nu avea alt sens decât salvarea intereselor jidoveşti în România. A vrut să-şi nimicească fraţii de sânge fiindcă era sluga devotată a lui Israel!

Căci iată, în timp ce copiii cei mai buni ai acestei ţări zăceau cu miile la puşcărie, un fir de păr nu s'a clintit din capul evreilor, dar zeci de mii de târtani, alungaţi din Germania hitleristă, s'au pripăşit din nou aici, îngroşând rândurile paraziţilor, pe sub mână, dar cu ştirea, cu ocrotirea şi complicitatea lui Guţă Tătărăscu. Dacă guvernul Goga e hotărît într'adevăr să purifice ţara de lepră, cel mai uşor lucru din lume e să divulge publicului numărul enorm al jidovilor proaspăt introduşi de Guţă Tătărăscu. Românii ar vedea la lumina documentelor actul de trădare a românismului, ascuns sub râtoiala dictatorială.

In timp ce ziarele noastre au fost suprimate, toată lumea ştie că n'a fost urduros de evreu care să scoată o fiţuică şi să nu fie aprobată şi subvenţionată. Când o singură revistă naţionalistă nu putea să apară, sau, dacă apărea, era suprimată cum au fost toate cele legionare, zeci şi zeci de ziare şi de reviste jidoveşti au inundat ţara cu porcărie democratică, cu pornografie, cu cinism rânjitor faţă de naţionalişti, cu elogiile ororilor din Spania comunistă şi ale masacrelor sovietice. Cabotinul cu mască autoritară pe scenă era dincolo de culise sluga devotată a Iudei şi ocrotitorul anarhiei jidoveşti împotriva spiritului naţionalist. In Basarabia, unde de asemenea a suprimat o serie de publicaţii româneşti, guvernul lui Guţă a întreţinut şapte cotidiane scrise de evrei în limba rusă şi în duh bolşevic, dintre care unul, Naşa Reci, e proprietatea personală a banditului Ion Inculeţ.

In economia naţională, niciodată dela război încoace jido-

(Continuare în pagina 6-a)

E LATĂ RĂU!...

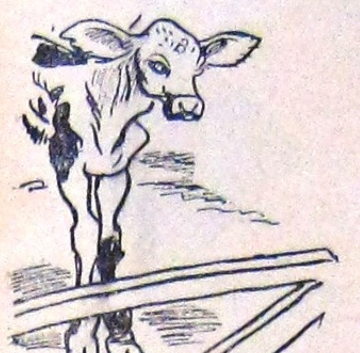

Ministerul nostru de externe a fost în ultimul timp, ca acel minister trecut din rue du Bac direct în anecdotă, un simplu şi inutil biurou de înregistrare. Cunoaşteţi, sper, din Lacour-Gayet acest amuzant şi, deopotrivă, dezolant episod din istoria Franţei revoluţionare. Era pe vremea faimosului Directorat policefal. Politica externă a republicei o făcea atunci prin abuz ambiţiosul Rewbell, Directorul care deşi nu se plângea de prea multă inteligenţă nu putea suferi prostia lângă el şi care voia să vadă îngenunchiată în faţa ambiţiei lui întreaga Europă. Rewbell concepea el însuşi tractatele şi convenţiile, redacta scrisorile de acreditare, investea pe plenipotenţiari, primea pe şefii misiunilor străine, — într'un cuvânt dela el porneau iniţiativele şi el dirija totul, chiar dacă dirijea prost. Misiunea ministrului de externe la atât se reducea: să primească hârtiile trimise de Director prin curier, ca să le pună număr de înregistrare şi să le dea drumul la poştă...

Rolul lui Rewbell l-a jucat la noi până şi-a frânt gâtul în străchini, d. Tătărescu.

Nesfârşita lui ambiţie melodramatică l-a obligat pe fostul de tristă memorie prim-ministru să confişte pe seama sa toate atributele ministrului de afaceri străine. Călătoriile diplomatice la Praga, la Varşovia, la Belgrad, la Ankara, cu trenuri speciale, în sunetele muzicilor şi în zăngănitul săbiilor de paradă, toate aceste fiţiieli europene, plus grava prezenţă în consiliile Micei Inţelegeri ne arată clar că d. Guţă Tătărescu îşi lua foarte în serios rolul de Director, de Rewbell al României. Nu e vorbă că, să fie al dracului, îşi găsise şi omul... Găsise un bătrân docil şi candid ca d. Victor Antonescu, o marionetă ca aceasta fără pereche, care dacă iscălea câteva adrese şi prezida banchetele din palatul Sturdza, era supraîncântat.

Ah, ce figură inofensivă are d. Antonescu! Ce cap predistinat optimismului şi ce fălci magnifice, plăvăneşti, are omul acesta care, te uiţi la el: când vorbeşte, le mişcă ritmic şi alene dintr'o parte într'alta, rumegând vorbele ca la iesle. L-am văzut, după ani, deunăzi la instalarea d-lui Istrate Micescu în fruntea cancelariei diplomatice.

Un obraz fleşcăit de babă. Ochi de cadavru spânzurat: bulbucaţi şi sticloşi. O gură probabil fetidă şi plină de limbă. Un mers legănat de răţoi în frac care se dă după târţiţă... Ăstă era d. Antonescu, săracu! Mi-a fost dat să asist în ziua aceea la cea mai penibilă elogiere a lui, la un panegiric pe care cu o inimaginabilă perversitate, maestrul Micescu i l-a servit numai din superlative şi în forma cea mai solemnă! Grav şi emoţionat, d. Antonescu şi-a ascultat elogiul până la urmă, luând astfel cunoştinţă că a fost în fruntea unui departament de afaceri externe, că a fost lume care l-a luat în serios, că însfârşit a fost pur şi simplu un demiurg...

L-am privit apoi cum a plecat din minister călcând apăsat pe tocuri ca să-şi audă paşii, şi admirându-se pentru cea din urmă oară în oglinzile imense care-i multiplicau ameţitor silueta.

Mi-a făcut impresia unui bătrân clown care iese din circ la pensie.

Politica externă este altceva decât ceeace a crezut bietul domn Antonescu. Politica externă a unei ţări este contactul real şi permanent cu lumea de pretutindeni, e artă şi ştiinţă totodată. Ea implică o anumită supleţe în gesturi şi un bogat fond juridic, vastă pregătire intelectuală, un bagaj, pe care d. Victor Antonescu, cu toată bunăvoinţa, n'a avut când să şi-l însuşească, fiind ocupat cu vânătorile de epuri pe văile Teleormanului.

E greşită concepţia că politica externă este un cadru fix care limitează mişcările şi iniţiativele.

Intr'adevăr ea are un formalism consacrat şi aproape invariabil, dar acesta este stilul.

Fondul însă e viu ca însăşi viaţa cu care este în corelaţie directă şi din care se inspiră în fiecare clipă, organizând-o.

De aceea diplomaţia nu este meserie de înţepeniţi.

D. Victor Antonescu a crezut întotdeauna că e de ajuns să repete câteva cuvinte magice: Franţa, aliaţi, Societatea Naţiunilor, câteva formule de francmasonerie internaţională, ca totul să meargă dela sine. D. Antonescu este dintre aceia care mai cred şi azi că politica externă, care s'a întors de mult acasă la ea lăsându-şi numai antenele pe continent, se face ca pe vremea dumnealui, tot la Geneva...

D. Antonescu reprezinta o mentalitate care a fost. O mentalitate minoră care simţea neapărat nevoe să se ştie tutelată de undeva din Europa, o mentalitate de neputincioşi care mutase Sublima Poartă dela Constantinopole la Paris şi fesul sultanului pe capul d-lui Leon Blum.

Mentalitatea aceasta care ne-a ţinut până acum în subistorie trebue să moară odată pentru totdeauna.

România a început, şi nu de acum, — de câţiva ani, un capitol de viaţă nouă. A intrat pe linia destinului ei major care nu e o figură literară. Rezultatul ultimelor alegeri şi precipitările de evenimente din ultima vreme, au scos la suprafaţă voinţa acestui neam de a-şi lua în stăpânire şi a-şi exercita, plenar, toate drepturile lui istorice. Unul din aceste drepturi este independenţa sa externă, care trebue să-i fie redată neîntârziat. Inainte de a merge cu Parisul, cu Londra, cu Berlinul sau cu Roma, să mergem cu noi înşine! Joc liber pe axa propriilor noastre interese. Iată lozinca noului naţionalism.

Declaraţiile d-lui ministru de externe Istrate Micescu ca şi acelea ale domnului prim-ministru Octavian Goga ne dau nădejdea că lucrurile se vor schimba în bine. România înţelege să rămână credincioasă amiciţiilor şi alianţelor ei mai vechi, dar va desvolta şi prietenii noi, aşa cum îi va dori inima şi îi vor dicta interesele.

Cine poate să ne facă din asta un proces?

Polonia şi Jugoslavia, două din aliatele noastre, nu au făcut la fel? Intrucât a prejudiciat Micei Inţelegeri, de pildă, împăcarea sârbilor cu italienii sau întrucât are mai puţină valoare alianţa polono-franceză sau cea polono-română după strângerea relaţiilor germano-polone?

Lucrurile acestea, simple şi în fond şi în formă, nu le-a putut înţelege niciodată d. Victor Antonescu. De aceea când d. Stoiadinovici mergea la Roma sau d. Göring la Varşovia, la Bucureşti era panică. Ministrul de externe îşi pierdea capul cu prima telegramă sosită dela Belgrad ori dela Berlin şi alerga la d. Tătărescu acasă, disperat de par'că i-ar fi ars stogurile de grâu pe arie:

— Guţă, e lată rău!

Vai! Cum a putut tolera ţara aceasta de oameni deştepţi pe un imbecil să doarmă în biurourile ei?

Al. Gregorian

A apărut

CALENDARUL NAŢIONALIST

„SFARMĂ-PIATRĂ"

PE 1938

Colaborează: NICHIFOR CRAINIC, AL. GREGORIAN, ARON COTRUŞ, RADU GYR, PAN M. VIZIRESCU, OVIDIU PAPADIMA, GRIGORE POPA, SEPTIMIU BUCUR, VINTILA HORIA, NIŢA MIHAI, AXENTE SEVER POPOVICI, ION ANGELESCU, ŞT. BACIU, N. LAZAR, EMIL MURACADE, R. DONICI, EM. PAPAZISU, PETRE PAULESCU, ION T. ILEA, C. POSTELNICU.

216 pagini; 18 planşe în culori (reproduceri de artă şi desene) 85 caricaturi; portretele lui Mihail Eminescu, N. C. Paulescu, Vasile Conta, N. Iorga, A. C. Cuza, Corneliu Z. Codreanu, General Cantacuzino-Grănicerul; dări de seamă despre anul literar; anul politic naţionalist; schiţe; nuvele; versuri; anecdote; statistici asupra masoneriei şi invaziei iudaice; cronici despre mişcările naţionaliste din Europa; date în legătură cu problema comunistă; documente care dovedesc rolul masoneriei în opera de distrugere a Spaniei; fotografii, etc.

Pe coperta calendarului: o reproducere în culori după celebra pictură a lui Van Dyk: „Naşterea".

NICIUN EFORT ŞI NICIUN SACRIFICIU N'AM CRUŢAT CA SA PUNEM IN MANA NAŢIONALIŞTILOR ROMANI O OPERA DE ARTA ŞI O CARTE UTILA.

Preţul unui exemplar Lei 50.

Negru-Vodă

Descălecat din doină, poveste sau din odă
Ambasador al soartei prin asprele argestre,
In nechezări stridente şi tropăiri buestre
Croit-ai drum de aur prin veacuri, Negru-Vodă!
Şi peste ani tot creşte figura ta măreaţă
Dezmiezuind legende în svon de cavaleadă,
Cum hăulind prin munţii cu-altiţe de zăpadă
Te-ai profilat năstruşnic în a istoriei ceaţă.
In calea ta toţi codrii au răsunat prelung
Şi căprioare 'n steiuri copite fulgerară,
Când coborînd pe creste, ai ctitorit o ţară
Zidind lăcaşuri sfinte în sus la Câmpulung.
Croit-ai drum de aur în veacuri, Negru-Vodă!
Şi-ai răsădit sămânţă munteană pe argestre,
Ca în galop şi 'n iureş, şi 'n nechezări equestre,
Să te desprinzi năstruşnic din doină sau din odă.

V. Oprescu-Spineni

CUM A FOST CU PUTINȚĂ?

Țara are insfârșit un guvern de dreapta. Cuvântul pare neverosimil față de sensul în care ne obișnuise mersul oficial al lucrurilor; neverosimil, intr'adevăr, pentru atâtea considerații care de douăzeci de ani încoace osândeau și batjocoreau una dintre cele mai sfinte idei ale politicii românești. Lin'a lui o definește cu prisosință prezența d-lui A. C. Cuza, numele acesta legendar prin consecvența vrerilor sale, care poartă un angajament știut de toată lumea. Rezonanța acestui nume e cel mai serios indiciu după care poate fi calificată structura actualului guvern și semnul care ne face să pricepem cele ce vor urma.

E o schimbare fundamentală în politica noastră, dar e venită la timpul cel mai potrivit.

Să analizăm puțin realitățile în care am trăit.

Statul acesta tânăr, înjghebat din jertfe și îndârjiri seculare, a intrat pe poarta istoriei contemporane cu împlinirea unei biruințe magnifice care l-a pus în drepturile sale firești.

Momentul a fost covârșitor și pentru dreptatea ce și-o cucerea, dar și pentrucă prin el își marca existența în fața lumii întregi. Ca teritoriu, ca hartă geografică, celelalte națiuni știau de-acum că s'a ridicat o nouă valoare în atlasul european. Nu știau însă nimic, și-au refuzat continuu să considere sufletul omogen crescut pe acest pământ. Și-au fost posibile atunci nenumărate siluiri pentru a se da caracter de azil unui stat ieșit numai din vrerile și sângerările noastre. România trebuia să fie mozaicul în care să-și poată face loc orice minoritate, cu drepturi egale dacă nu și mai mult, și să consimtă la înăbușirea propriei sale conștiințe de neam. Formula a fost primită și ea a devenit axa politicii românești. Partidele existente și cele care s'au făurit din ambiții și interese oculte, au îngenunchiat în fața democrației, vorbă care nu spune nimic, dar care a însemnat numai pagubă și sărăcie pentru toate ramurile vieții noastre. A fost o lungă și obsedantă bărăitură la toate răspântiile, cu vorba aceasta goală care uzurpase culorile naționale și fundamentele sufletului românesc. Țărănimea a fost împinsă să se încaere pentru democrație și s'a sfâșiat în lupte fratricide, fără să fie isbutit vreodată a-i pricepe înțelesul.

Politica aceasta a fost toată în avantajul străinilor. Pentru ei naționalismul a fost osândit și înlocuit cu steagul democrației, pentru ei a fost agitată țara când de o tabără, când de alta, pentru ei s'au schimbat guvernele, pentru ei s'au făcut reformele, pentru ei toată toleranța, toate bunurile și toată dragostea. Douăzeci de ani s'au improvizat bărbați de stat nu după vocații sau putere de simțire românească, ci după abilitatea cu care puteau să tragă pe sfoară neamul acesta, ținându-l în umilință și mizerie. In asemenea împrejurări, tăria națiunii nu și-a putut arăta expresia. Deaceea am existat geograficește în fața lumii, dar nu ni s'a văzut fruntea, nu s'a văzut statura de granit a neamului, cu conștiința și istoria lui, cu hotărîrea de a-și afirma un destin propriu și demn. Politica se voia într'o mărturisire valabilă, politica de preocupări sociale, ca să se excludă orice obiecțiune care ar fi privit pe străini. Socialul, în înțelesul democrației savante, nu cunoaște deosebiri din punct de vedere al originei, dar se interesează de toate amănuntele care promovează nivelul vieții colective, evident, rezolvindu-le dela caz la caz. Poporul ar fi putut să doarmă liniștit. Dacă nu i se permitea să-și arate fruntea seculară, fiindcă acesta ar fi însemnat naționalism, i se asigurau cele mai bune condiții de viață la un loc cu conglomeratul minoritar. Printr'o naivă încredere a căzut victima celei mai crunte înșelări. Măcar să i se fi dat o satisfacție materială pentru fiii săi! Dar nu i s'a dat. Dimpotrivă, democrația nu numai că n'a făcut nimic pentru nevoile populare, dar i-a silit pe bieții români să se deprindă cu mizeria cea mai neagră și să admită specula oribilă tolerată de cârmuitori.

Produsele țărănești, fiindcă despre țărani e vorba în primul rând, au fost sistematic depreciate, pentrucă erau lăsate la bunăvoința cumpărătorului care de ce'e mai multe ori se întâmpla să fie jidan. In vremea asta lucrurile de care aveau nevoe plugarii noștri, trecute prin numeroase mâini de speculanți, li se ofereau pe prețuri fantastice. E vorba de ceeace reclamă necesitățile cele mai elementare.

Iată, țăranii noștri în mare parte sânt goi: n'au nici cămăși pe ei, fiindcă sdrențele petecite pe care le poartă și prin care li se văd goliciunile, nu sunt vestminte, sunt semnul rușinii și al mizeriei noastre. Am întrebat astă-vară o femee ai cărei copii erau cu burta goală, iar ea purta o cămașă pe care se adunase o grozăvie de culori și obiele, dece umblă așa. Mi-a răspuns simplu că n'are bumbac, că nu poate să cumpere, că e prea scump.

Și ca să nu rămân cu impresia că ar fi prea leneșă sau vre-o necinstită, m'a poftit în casă și a scos după fundul unei lăzi o frumusețe de cămăși făcute de mâna ei. Era toată îmbrăcămintea familiei, dar numai câte un rând pentru fiecare. Mi-a arătat câteva prosoape cu niște alesături, adevărate minuni și o trâmbă de pânză.

— Le ținem pentru moarte d-le, pentru rânduelile care se cer, că altele n'am cu ce să mai fac.

Mi-a spus că dacă ar avea bumbac, toată iarna ar țese în război, numai de drag și de plăcere și ce mai viguri de pânză ar face!

— Da, n'avem cu ce să-l luăm, că e foc de scump: trebue să vinzi un bou din bătătură ca să iei un pachet de bumbac.

Aceasta este realitatea: cămașa e lux pentru țăranii noștri, în vreme ce mătăsurile cele mai fine, pantofii de șarpe și vulpile argintii, sunt simple divertismente pe care jidanul le schimbă dela o zi la alta, după log'ca necesităților elementare.

Duceți-vă în sate și veți vedea că seara nu în toate casele, veți găsi o lampă aprinsă. Se strânge toată familia lângă focul din vatră. Acolo e și căldura și bucătăr'a și lumina câtorva tăciuni. Nu le dă mâna la toți să aibe casa luminată fiindcă petrolul e scump, sau e așa precum le convine societăților jidovești.

S'așa cu fiecare lucru de strictă nevoe pentru oamenii noștri care-și dăruesc puterile în cea mai grea muncă pentru îndestularea celorlalți.

Dar la specula negustoru'ui s'a adăogat și aceea a statului. Nu vom aminti decât tariful insuportabil al transporturilor pe C. F. R. S'aici a dirijat un spirit cu totul neomenos. Clasa întâia e aproape în întregime pusă la dispoziția diferitelor categorii de favoriți, care călătoresc gratis. Intre aceștia se aflau și banditii presei talmudice, care sfidau dela fereastra vagoanelor confortabile pe bieții români înnecați în mocirla drumurilor. In sfârșit, toți slujbașii statului, care cât de cât au un venit cert, s'au bucurat de o reducere, numai țăranului sau mahalagiului i s'a pretins să plătească prețul întreg ca și marelui fabricant sau angrosist. Nu odată mi-a fost dat să văd în tren câte un nenorocit îmbrăcat în sdrențe, care ca să facă drumul dela Cernăuți la București și înapoi, fusese silit să-și vândă petecul de pământ pe care-l avea.

Asemenea nedreptăți sunt multe și fiecare le poate afla dacă le caută cu un interes cât de mic. Nu e în intenția noastră să le numărăm; vrem să dovedim însă că ele au format condițiile de trai ale populației noastre sărmane, din vrutul și calculele cârmuitorilor democrați.

Să nu mi se spună că sunt de rea credință când afirm acest lucru, fiindcă mă bazez pe o realitate care e la îndemâna oricui și care e poza adevărată a felului cum am fost gospodăriți. Da, s'a făcut politica prețurilor rid'cate în paguba celor nevoiași, pentrucă așa cereau interesele jupânilor care s'au înstărit pe spinarea lor. S'a creiat o lege a mizeriei cu obligația de a trăi în rigorile ei pentru noi, pentru români, ca străinul să poată să mănânce cozonac și să se îmbrace în haine negre.

Toate au fost cu putință sub regimul democrat, când atâția zapcii s'au ridicat la ranguri și onoruri prin răgnete țipate în numele țărănimii. Au fost valabile tot felul de acțiuni, tot felul de ziare în care s'a scuipat cu toată libertatea în obrazul acestei nații. Și-au fost cârmuitori în fruntea țării, cu aere și ambiții că treburile merg bine sub ei și că așa trebue să meargă. Până când am ajuns de ocară și am ajuns de râsul și batjocura jidanilor.

Niciunul din cârmuitorii aceștia n'au avut inimă pentru neamul și țara lor.

Au venit acum o mână de oameni pe temeiul naționalismului și iată miracolul unei credințe tămăduitoare.

S'a dat în lături perdeaua și s'au văzut îndată rănile celor douăzeci de ani de democrație. D. Octavian Goga a anunțat o serie de măsuri urgente, în declarațiile făcute în preajma Anului Nou, care în acelaș timp arată patul de mizerie în care am zăcut, ascultând romanțele marilor șarlatani.

Se vor efteni lucrurile de care are nevoe gospodăria țăranu'ui, i se va creia posibilitatea să iasă din viața animalică la care l-au silit îndrăciții prieteni de ieri și i se va reface conștiința mândriei de neam. Măsurile au și început să se aplice pe teren.

E o schimbare nu? E o schimbare fundamentală și sensul ei îl indică temeiul unei politici care stă în antiteză cu ideile pustiitoare, pe care le-a slujit până acum, inconștient votul universal.

Naționalismul e creator de viață, este cinstit și curat și cuprinde în el puterea misterioasă a marilor și fericitelor împliniri.

Pan. M. Vizirescu

1937 LITERAR

Ceeace voim să încercăm în aceste rânduri, nu e un inventar de cărți.

Chiar dacă am voi, ne-ar fi imposibil. Mai întâi de toate pentru bunul motiv că nu am putut să luăm cunoștință de tot ce a apărut la noi în acest răstimp de un an. Scriitorul român e un ins care între alte multe calități și defecte, le are și pe acelea specific românești. Vanitos și egocentric, scriitorul român are despre critică o concepție aparte, în armonie cu această struc'ura sufletească a lui. Critica pentru el nu e judecată, nici selecție, înainte de a fi definiție. Ci trebue să fie automată, — și cât mai favorabil retușată, ca la fotograf, — înregistrare a tuturor pozelor și strănuturilor sale literare. Criticul nu trebue să fie judecător, ci complice. De această complicitate binevoitoare în înșelarea publicului, autorul caută să se asigure dinainte de orice apariție, fie prin tacite angajamente bilaterale, fie prin complicată reconstituire a „lanțului slăbiciunilor", după patenta lui Caragiale. De părerea dreaptă, neinfluențată de nimic, singura care ar trebui să-l intereseze, — fuge pur și simplu. Iar că o carte a lui care în perspectiva generală a literelor poate fi cu totul nesemnificativă, căzând deci sub principiul neindurător de selecție adică sub tăcere, dar poate deveni mai târziu foarte grăitoare pentru fizionomia și evoluția artei scriitorului însuși, — iarăși nu poate pricepe. Scriitorul român este prin definiție omul de care trebue să te ferești după ce ți-a trimis cartea sa. El e singurul care a scris o carte într'un an și de aceea are dreptul suveran de a întreba imediat, foarte natural și destul de agresiv: „De ce nu scrii despre mine? Știu că nu suntem certați!..."

Evident, că el nu e totdeauna, astfel, — și că de mu'te ori e astfel pe bună dreptate: cazurile în cari spiritul de clan să fie înfrânt de conștiința obiectivă a valorii, sunt rare în critica noastră.

Dar chiar dacă am fi în măsură să facem o listă de cărți 1937, tot n'am putea concura în exactitate cataloagele editurilor. Ar fi o ambiție deplasată.

1937 a fost un an de atenție, de grijă chiar, față de fenomenul românesc și în literatură.

E anul în care se continuă efortul mari'or sinteze de istorie a neamului. D. Nicolae Iorga, uriașa, tumultoasa frescă a trecutului nostru, scăpărând la fiecare pagină geniale intuiții. D. C. Giurescu stăruește într'o direcție cu totul opusă, împlinindu-și sinteza d-sale doar cu material verificat sub cele mai severe prudențe științifice. D. Al. Rosetti, pe aceiași linie de mare efort sintetic, începe în acest an Istoria limbii române dând partea întâia: fondul latin. D. I. Oprescu sintetizează „Pictura românească în sec. XIX".

D. Lucian Blaga întregește perspectiva metafizică a culturii noastre prin „Geneza metaforei". Pe linia lămuririlor etnice înregistrăm în acest an unul din cele mai semnificative succese a'e unei cărți de pură ideologie: „Puncte cardinale în haos" a d-lui Nichifor Crainic, epuizată într'o ediție masivă de câteva mii de exemplare. Derogând dela obligația de a însemna numai cărți tipărite, ne simțim datori să amintim în această ordine de preocupări capitale magistralul studiu, apărut într'o serie de numere din „Gând românesc": „Lucian Blaga, energie românească", de Vasile Băncilă.

In acest an am văzut apoi adâncindu-se simțământul de pietate, de respect înțelegător, față de trecutul literar, bun rău, dar al nostru. Bogdan Petriceicu Hasdeu e reactualizat într'o masivă ediție de d. Mircea Eliade; opera lui Matei I. Caragiale e înmănunchiată într'o admirabilă ediție de d. Perpessicius; sunt adunate operele lui Anghel Demetrescu; „Din vremea lui Căpitan Costache", romanul istoric al uitatu'ui Al. Antemireanu, este tipărit de „Universul" sub îngrijirea d-nei A. Medianu; opera lui C. Hogaș este reeditată frumos de „Cartea Românească" și faptul acesta bună ar putea fi întregită prin editarea manuscriselor rămase dela uriașul povestitor moldovean.

Dacă facem suma acestor reeditări, vedem că majoritatea se datoresc inițiativei atât de lucid organizată și atât de generoasă, a Editurii Fundațiilor Regale. Tot această editură a continuat seria edițiilor definitive de scriitori prin dreapta atenție dată operei d-nei Elena Farago, singura mare poetă pe care a dat-o literatura noastră feminină.

Să nu uităm dintre editări și adunarea atât de pioasă, în două volumașe, a tânărului poet atât de înzestrat, frânt prematur în viață: Ion (Nelu) Ciorănescu. Și să nădăjduim că nu va întârzia să se traducă în fapt promisiunea aceloraşi Fundații, de a aduna opera ace'ui mare prozator ardelean care a fost Pavel Dan.

Dealtfel aceasta nu e singura pierdere dureroasă pe care a înregistrat-o literatura noastră în acest an. Au trecut de ce'e pământești, la capătul unei vieți atât de bogată în umilințe și atât de săracă în satisfacții cum e aceea a scriitorului nostru, oameni de condeiu ca Gh. Topârceanu, lucidu', șlefuitul cântăreț al nimicurilor vieții, și D. Patrașcanu, scriitor onest dar lipsit de originalitate. De bine de rău, ei și-au împlinit destinul. Ceeace e mai trist însă e că în acest bilanț de an, sunt și morți tragice, de scriitori tineri, supți de mizerie, de muncă, pe nimic și de umilința pe care trebue s'o sufere la noi creatorul intelectual: Pavel Dan, Alexandru Sahia, Bogdan Amaru... Să nădăjduim că și pentru ei va veni măcar postuma reparație, — a adunării scrisului lor.

Tot pe linia editărilor de clasici trebue să amintim volumul I-iu din magistrala ediție a „Insemnărilor zilnice" ale lui Titu Maiorescu, făcută de d. I. R. Pogoneanu; buna ediție a corespondenței dintre acelaşi Maiorescu și Dui'iu Zamfirescu, rânduită de d. Emanoil Bucuță; „Inceputurile literare ale lui **B. P. Hasdeu**" de d-na E. Dvoicenco.

Edițiile acestea sunt completate printr'un furnicar întreg de studii serioase de istorie literară. Această disciplină este slujită cu modestie tăcută și inflexibilă credință de către o întreagă familie de cercetători, trudind în cele mai înguste condiții de informație și de muncă de bibliotecă în atâtea colțuri părăsite de țară. Vom enumera pe acelea ce ne-au fost aduse la cunoștință:

O cât se poate de binevenită și importantă operă de bibliografie a întreprins d. M. Sânzianu în „Indicele bibliografic al Convorbiri'or Literare". Deasemeni d. Miron Suru în „1835 literar", căzând însă în vina de a nu se ține de cuvântul dat de a urma bibliografierea în fiecare an. In laboratorul de cercetări al profesorului D. Caracostea, — Institutul de istorie literară și folclor, — se întruchipează două lucrări de severă metodă: „Luceafărul lui Eminescu" de d. D. Mazilu și „Ideologia literară poporanistă" de d. G. C. Nicolescu.

Dacă literatura închinată trecutului nostru a cunoscut împliniri și accente însemnate aduse de vizibila creștere a conștiinței noastre etnice, cum s'a manifestat această conștiință pe cele'alte tărâmuri literare?

Dacă cercetăm proza, întâlnim aici o revoluție decisivă în atmosfera literară. Lupta pe care a dus-o „Gândirea" timp de un deceniu și jumătate pentru puritatea etnică a literaturii noastre, pentru curățirea prozei de vermina cu care o acopereau spiritul negustoresc și perversitatea sufletească a scriitorilor evrei, — trecuse de mult de cadre'e revistei. Dar ceeace a adus 1937 a fost strămutarea ei într'o fază hotărîtoare. Opreliștile criticei și starea latentă de desgust a micii noastre opinii publice literare au fost canalizate și unificate de fulgerele de foc ale d-lui Nicolae Iorga. Temperamentul d-sale profetic a transformat critica în revoltă. Revolta d-sale a deslănțuit-o pe-a altora, cari până atunci nu-și dădeau seama de primejdie. S'au făcut și unele nedreptăți din această pricină în cruciada aceasta. Dar s'a făcut imens bine. Unii scriitori jidovi, cari nu știau nici de rușine nici de vorbă, au simțit singura sancțiune care putea să-i doară. Geo Bogza și Haimovici Bonciu au fost condamnați pentru lăbărțările lor pornografice în literatură. Cei cari erau dispuși să-i supraliciteze pentru succesul editorial, s'au mai liniștit.

Efectele acestei cinvingeri s'au văzut îndată. Publicul epuizează fulgerător cartea de mari și actuale sincerități, de severă documentare, a d-lui Cezar Petrescu: 1907. Avem prin urmare destui cetitori pentru o literatură serioasă. Poate să apară astfel o carte grăbită ca închegare dar profund morală și sănătoasă în tema ei: „O fată singură" de Sandu Teleajen. Altă dată o poveste ca aceasta, a unei fete care învinge o mie și unul de necazuri ale vieții ca să ajungă la un robust hapy-end, ar fi fost disprețuită ca „inestetică"; azi e elogiată de critică. Poate să găsească editor în București prozatorul de atât de înaltă și frământată substanță creștină care e d. Victor Papilian, pentru masivul său roman „Fără limită"; deasemenea pateticul romancier al revoltei tineretului, d. Ovid Densușianu-Fiul pentru „Stăpânul și „Furtuna"; romancierul profund al dragostei creștine, d. Lascarov Moldoveanu pentru „Viața părintelui Andrei Pătrașcu". Și nu e o întâmplare că editorul tuturor acestora a fost d. Georgescu-Delafras, omul de atâta bun simț românesc, care a îndreptat atât de curajos pe bun făgaș editura „Cugetarea".

In rest, un Ionel Teodoreanu oscilând între poezie și viața reală în „Secretul Anei Florentin", un Mircea Eliade care vrea să se inspire din folclor dar nu are curajul să-și renege febrilitatea bolnav erotică în „Șarpele", un Ion Biberi, care aduce remarcabile însușiri de analist al sufletului însă și le macină pe un material prea puțin distanțat de patologic în „Oameni în ceață".

O literatură ușoară, fără pretenții, dar amuzantă și destul de inteligentă aduce d. Neagu Rădulescu, în continuare, în „Sunt soldat și călăreț".

Incolo, Peltz, Blecheri, Aderci, — tot așa de activi, dar reduși de astădată la reala lor valoare, adică la nulă.

Fără să răspundă astfel marilor sbuciume ale sufletului românesc de azi și încă departe de actualitate,— ep'ca noastră se îndreaptă timidă spre adevăratele făgașuri.

E ceeace se poate spune și despre poezia noastră, deși mai puțin categoric.

In adevăr, poezia e cel mai sensibil barometru al actualității în literatură.

Subliniem, în literatură, — căci dacă am judeca în mod absolut, poezia în raport cu actualitatea este încă și azi în raporturi de depărtări astronomice.

Pe când în epică marea generație de după război a cedat pasul cu totul tinerilor, inecându-se în compromis politic, — în lirică ea își păstrează încă prin creație prerogativele. D. V. Voiculescu se realizează, mai pur și mai înalt ca totdeauna, în „Urcuș". D. Ion Pillat își adâncește într'un fior inmalabil de universală tristețe seninătatea sa clasică în „Țărm pierdut". D. N. Davidescu continuă temerarele și necesarele sale experiențe pentru găsirea unei noui și totuși vechi formule de poezie epică bărbătească, aspră. Iar d. Tudor Arghezi se adâncește mai mult în cosmosul său miniatural în „Ce-ai cu mine vântule?"

In poezia tânără, peisagiul e mai divers. Ultimii credincioși ai ermetismului;— îl reneagă: D. Aurel Marin și-a limpezit surprinzător poezia în „Versuri"; d. Ovid Caledoniu se îndreaptă către o poezie de tonalități agreste în „Endymion"; d. Emil Botta renovează cu mult talent și lucidă inteligență marile motive romantice în „Intunecatul April"; d. Ștefan Stănescu încearcă revenirea în poezie la marile prestigii ale simbolului și ale ideii, în „Arca lui Noe"; d. Teodor Al. Munteanu caută sfios un drum mai larg în „Viori de lut", iar înzestratul Cicerone Theodorescu dibuește un primat al spiritului în „Cleștar".

Interesante experiențe poetice încearcă acei cari caută o mai hotărîtă apropiere a poeziei de viață: poetul atât de puternic interiorizat Iulian Vesper în „Poeme de nord", intelectualul de dinamice sensibilități Ilariu Dobridor în „Vocile Singurătății"; Teofil Lianu cu poezia lui de robust belșug din „Curcubeu peste țară"; Virgil Carianopol cu versul lui de profunde sincerități din „Carte pentru domnițe" și Vintilă Horia impus ca un poet de rară liniștită armonie în „Procesiuni".

Se încearcă în ultimul timp relefarea unei poezii legionare. Cei cari o sprijină și o justifică, sunt veniți în mișcare cu o personalitate cristalizată: d. Aron Cotruș cu poezia sa de veche duritate socială („Minerii" și „Țară"), d. Radu Gyr cu aurăriile sale bizantine de baladă și — până la un punct d. Mircea Streinul, un mare talent, pe care am disperat așteptând să-l vedem milostivindu-se de sine însuși și luându-se insfârșit în serios. Născuți poeticește în legiune până acum sunt doar d-nii Valeriu Cârdu, un real talent necristalizat încă într'o formulă lirică definitivă, și Const. Goga, mult mai palid.

Cruciada din Spania a dat naștere unei sincere literaturi de războiu: „Insemnări de pe front" de Neculai Totu, „Crucificații" de Bănică Dobre, etc. Iar tinerii gânditori I. Ciorogaru, Al. Cantacuzino, D. C. Amzăr, Ernest Bernea și alții, au căutat să definească ideologic fenomenul legionar într'o sumedenie de cărticele, — cari toate pornesc în liniile lor din marea spovedanie a Căpitanului din „Pentru legionari".

Paralel cu literatura, opera de îndrumare critică a continuat foiletonistic, — cu toate șovăelile și nerecunoașterile ei cunoscute: d. P. Constantinescu cinstit însă prizonier al nefastei concepții lovinesciene; d. G. Călinescu, totuși din ce în ce mai ferm slujitor al rațiunii ordonatoare; d. Șerban Cioculescu, spirit de reală finețe pierdut din păcate în hrubele „Adevărului".

Iar dintre cărțile de orientare critică trebue să amintim: paginile de nouă metodă ale d-ui D. Caracostea din „Prolegomena argheziană", pledoaria caldă „Pentru clasicism" a d-lui N. I. Herescu, binevoitorul tablou al literelor române schițat de d. Ion Biberi în „Etudes de littérature roumaine contemporaine" și tinereasca dragoste de poezie a d-lui Ladmiss Andreescu din „Semne și mituri".

Un an incert, sărac în realizări definitive, dar bogat în prevestiri.

Cu atât mai mult cu cât el se încheie cu două cărți de vehement protest față de falsitatea vieții noastre publice de până acum: „Grădina lui Glaucon sau manualul bunului politician" de d. C. Banu și „Organizarea minciunii" de d. Ilariu Dobridor.

Ovidiu Papadima

Interview expres cu un fruntaş al partidului naţional-socialist din Austria

Mişcarea naţional-socialistă din Austria, care cuprinde mai mult de jumătate din populaţia ţării, a fost şi este încă grav martirizată de guvernul de acolo.

Cu toate împilările ce i s'au aplicat sistematic, ea nu poate fi înăbuşită. Vigoarea generaţiei care a făcut răsboiul, vibrează puternic între graniţele ţării de pe Dunăre. Dovadă afirmaţiile făcute colaboratorului nostru, d. I. Angelescu, de unul din şefii acestei organizaţii politice, — al cărui nume nu-l putem da, din motive uşor de înţeles — în cadrul unui interview, pe care-l publicăm mai jos.

1) Imi puteţi face un scurt istoric al partidului naţional-socialist austriac, până la data desfiinţării?

Naţional-socialismul s'a născut în Austria, în forma sa de astăzi, din spiritul luptătorilor de pe front din timpul războiului, care a contopit pe toţi camarazii într'o puternică prietenie soldăţească, naţională şi socială. El a fost şi este răspunsul născut din sângele german la trădarea din Noembrie 1918, făptuită de partidele iudeo-liberale şi marxiste care au dus la tratatele de pace şi la politica nechibzuită al cărei rezultat a fost corupţia şi foamea, mizeria şi durerea. Naţional-socialismul este deci în Austria, ca şi în Germania, autohton şi el s'a produs şi într'o ţară şi în alta, drept aceeaşi reacţiune săvârşită de acelaş sânge în faţa aceloraşi trădări împotriva onoarei şi fericirei poporului.

Naţional-socialismul a căpătat la noi o oarecare priză în populaţia austriacă îndată după prăbuşirea din anul 1918 şi ici-colo, câţiva deputaţi ai săi au putut răzbate în corpurile reprezentative ale diferitelor state federale sau organizaţii. Mereu în progres, el a apărut însă la lumină abia în anul 1930 şi a căpătat o deosebită putere, astfel că la unele alegeri parţiale din 1932, la Viena, în Austria Inferioară şi la Salsburg, a putut cuceri aproape o treime din numărul voturilor. De aci înainte, desvoltarea a fost vertiginoasă şi din izbândă în izbândă, naţional-socialiştii au făcut partidele adverse să vadă cum li se apropie prăbuşirea totală. In goana lor după putere, mandate şi fonduri şi sprijinite numai pe o fracţiune şovăelnică a populaţiei, aceste partide au răpit mandatele deputaţilor naţional-socialişti legal aleşi de popor şi au interzis, la 19 Iunie 1933, împotriva dreptăţii şi a legii, partidul naţional-socialist din Austria, care de atunci, în mod fals, este desemnat drept „ilegal", deoarece peste jumătate din populaţie este strânsă în jurul său şi, după cinci ani de grea prigonire, el este în progres continuu.

2) Ce este „Frontul patriotic"?

Dolffus a fundat în anul 1933 Frontul patriotic ca organizaţie de luptă împotriva partidului naţional-socialist austriac. In această organizaţie, afară de evreii veniţi din Austria şi de rămăşiţele vechilor partide distruse prin marşul triumfal al naţional-socialismului, a fost împinsă o parte din populaţia cu sentimente naţionale, dar care a fost silită să se înregimenteze sub ameninţarea celor mai grele represalii economice şi sociale. Aceste elemente, deşi s'au alăturat Frontului patriotic sub presiunea poliţiei, păstrează şi astăzi vechile lor sentimente de nemulţumire faţă de statul actual. A vorbi despre o idee comună care să lege pe membrii Frontului patriotic, ar fi cu neputinţă şi apoi ar fi fals. In afara Frontului se găseşte mulţimea uriaşe a populaţiei austriace care, cu toate ameninţările, nu şovăie deşi este socotită drept o mulţime de cetăţeni „de rangul al doilea".

3) Cum se desvoltă convenţia dela 14 Iulie cu privire la partidul naţional-socialist în Austria?

Evenimentele din 14 Iulie 1936 au fost salutate cu bucurie de populaţia Austriei, deoarece ea spera că se va sfârşi cu împărţirea de până eri a poporului într'o minoritate având toate drepturile, şi o majoritate fără drepturi. Opoziţia naţională era dispusă să uite adversarului toate împilările şi toate nedreptăţile din ultimii ani şi să colaboreze fără idei preconcepute, la reclădirea patriei. Până astăzi, această leală dorinţă a opoziţiei naţionale, nu numai că n'a fost rezolvită, dar nici n'a fost recunoscută, şi de aceea speranţele pe care şi le-a pus poporul austriac în tratativele din Iulie 1936, par a fi fost înşelate. In situaţia internă austriacă care desparte şi îndepărtează, aproape cu forţa, marea majoritate a populaţiei de forma de stat, nu s'a schimbat până astăzi nimic. Infiinţarea aşa numitelor „referate de politică populară" în interiorul Frontului patriotic, cu câteva zile înainte de dizolvarea Frontului patriotic, a fost primită de populaţie ca o nerecunoaştere a sentimentelor ei de pace şi ca o nouă încercare de a împinge în această organizaţie forţată, sub ameninţarea unor noui răpiri de drepturi, pături cât mai mari ale populaţiei. Infiinţarea acestor referate de către guvern, nu numai că n'a dat rezultate pozitive dar a suprimat orice sentiment bun şi leal.

4) Ce este „opoziţia naţională"?

In acest înţeles trebuie luată numai comunitatea de idei naţional-socialiste din Austria, deoarece micile partide naţionale, ca foştii „grossdeutsche" au fost desfiinţate cu desăvârşire încă din anii 1932 şi 1933. Noţiunea „opoziţie naţională" a fost cuprinsă într'o clauză specială a tratatului din 14 Iulie 1936, în care guvernul austriac îşi ia însărcinarea de a aduce „opoziţia naţională" la o colaborare pentru împărţirea răspunderii politice. Această formulă este pur diplomatică, deoarece guvernul austriac nu se putea referi într'un act de stat, la partidul naţional-socialist pe care el însuşi, de puţină vreme, îl interzisese ca partid.

5) Ceva despre conducătorul „Opoziţiei naţionaliste"?

Căpitanul Leopold este naţional-socialist încă din anul 1919. El îndeplineşte de atunci cele mai diferite funcţiuni şi a fost mai ales din anul 1927, „Gauleter" al Austriei inferioare. In 1932 a fost ales ca naţional-socialist în Landtagul Austriei inferioare şi în calitatea de şef al unei fracţiuni a îndeplinit şi funcţiunea de consilier, a fost deci membru al guvernului Austriei de Jos. După interzicerea partidului a fost arestat, fără motiv, şi până la 23 Iulie 1936, a petrecut aproape 30 de luni în închisori şi în lagăre de concentrare. Pe baza acestui trecut şi pentru sacrificiile făcute de căpitanul Leopold, el este indiscutabil purtătorul de cuvânt al naţional-socialiştilor, adică al opoziţiei naţionale din Austria.

6) Din cine se compune această opoziţie?

Opoziţia naţională cuprinde şi astăzi *majoritatea* populaţiei austriace. Lucrul acesta s'ar vedea mai bine prin alegeri libere sau printr'un plebiscit liber de care guvernul se teme însă ca dracul de tămâie.

7) Care sunt scopurile opoziţiei naţionaliste?

Naţional-socialismul austriac, adică „opoziţia naţională" urmăreşte realizarea deplinei egalităţi de drepturi, dispariţia împărţirii cetăţenilor în cetăţeni cu drepturi şi cetăţeni fără drepturi şi colaborarea la răspunderea politică pentru reclădirea necesară a patriei, din punct de vedere naţional, social, cultural şi economic. Ea corespunde temeliilor unui stat de drept şi unei egalităţi de drepturi cetăţeneşti, deoarece există o acţiune catolică — acţiune înseamnă mişcare — sau „Uniunea Legitimiştilor Habsburgici" care se poate desvolta în diferite ramuri — există o mişcare muncitorească creştină în cadrul acestei acţiuni catolice sau o mişcare legitimistă care se bucură de toate libertăţile, în timp ce faptul de a aparţine mişcării naţionale este socotit astăzi în Austria, ca primejdios pentru stat şi pedepsit cu cele mai grave pedepse, — toate acestea deşi statul austriac, prin tratativele din 1936, se obliga să facă o politică externă germană şi naţională. Cum poate fi luată în serios această obligaţie de a face o politică externă naţională, când acelaş guvern care în afară nu respectă această obligaţie, ia măsuri în interior împotriva a tot ce e naţional, iar opoziţia naţională este împiedicată pe căi „legale" să colaboreze la viaţa publică?

8) Cum priveşte „opoziţia naţionalistă" problema Habsburgilor?

In ceeace priveşte chestiunea habsburgică, opoziţia naţională respinge ideea restaurării Habsburgilor. O asemenea restaurare ar împinge patria noastră în interior şi în afară la turburări şi catastrofe. Opoziţia naţională ştie că respingând o astfel de aventură, este în sentimentul întregului popor. Ea nu va permite niciodată ca pentru interesele unei familii să se sacrifice din nou pacea şi fericirea întregului popor. La nevoie, ea va şti cum trebuie să mânuiască.

Ion Angelescu

Guţă

Urmare din pagina 2-a)

...vimea nu s'a instăpânit mai adânc ca sub guvernarea lui Guţă. Furniturile de stat sânt aproape toate în mâna lor, iar din chestiunea delicată a înarmării ne vor trebui ani de strădanie ca să-i scoatem. Trusturile şi cartelurile iudaice au fost întărite în aşa măsură încât toate articolele care sânt în mâna lor, fierul, zahărul şi celelalte, s'au scumpit ca o sfidare aruncată luptei de desrobire economică, pornită de naţionalişti. Nu Guţă Tătărăscu a guvernat economia, ci prin el, Israel a dominat-o şi-a acaparat-o mai puternic ca totdeauna.

Bilanţul guvernării lui? Linişte şi satisfacţie perversă pentru evrei; moarte, chinuri, prigoană şi interdicţie pentru ţara naţionalistă. Sfidare a marilor interese româneşti şi colonizare în continuare cu noui jidani din Germania. Scumpirea enormă a vieţii şi autocraţia economică a lui Israel. Războiu împotriva creerului românesc şi ocrotirea anarhiei iudaice. Niciun act de demnitate şi, dimpotrivă, îndelungi şi ruşinoase milogeli de iertare faţă de Italia şi Germania după ce, imbecilul, fără să-şi dea seama ce face, ameninţase din parlament cu expulzarea pe plenipotenţiarii acestor state, fiindcă participaseră la înmormântarea lui Moţa şi Marin.

A fost o dureroasă eclipsă guvernarea legată de acest nume, oribil ca un sughiţ urmat de o râgâială: Guţă Tătărăscu!

Nichifor Crainic

Colind

Au venit în bătătură
Pe sub viscol şi ninsoare
Ingerii de peste zare
Şi tot freamătă din gură:

„Colo 'n staulul sărac
„Intr'o iesle'n Vicleim
„S'a născut pruncul divin
„Domnul cel de peste veac.

„Neamuri glăsuiţi în cor
„Trâmbiţaţi, sunaţi din goarne
„Că azi s'a întrupat în carne
„Regele Veciilor".

Lerui ler, hai să umblăm
Pe la case de creştin
Să vestim pe cel divin...
Lerui-ler să colindăm.

Petre Paulescu

Legiferarea antisemitismului

Antisemitismul, departe de a fi o aberaţie a tinerei generaţii, este şi rămâne o atitudine de luptă spirituală pentru salvarea etnicului românesc. Bazele lui — după cum vom vedea — pot fi urmărite foarte de timpuriu, căci — lucru nespus de semnificativ —, *răul* pe care necontenit evreii l-au adus poporului românesc, a fost semnalat cu glas profetic de toţi câţi au avut o chemare înaltă, de la începători şi până la Eminescu — harul de totdeauna al românismului... De-ar fi să ţinem seama numai de el — de Eminescu — şi tot am ajunge la o impecabilă legiferare a antisemitismului: nu cunosc să mai fie un caz-două pe lume, când, cel mai mare scriitor al unei literaturi să fi întruchipat aşa de splendid geniul poetic cu viziunea destinului istoric al neamului, ca Mihail Eminescu. Antisemitismul şi-a găsit în el cuvânt evanghelic şi argumentare filosofică. Şi totuşi, se mai găsesc încă naivi care să creadă şi azi că dreptatea nu a fost de partea lui. Vor, adică, să ne spună aceşti zăpăciţi şi stupizi domni că Eminescu a greşit, căzând pradă unui exagerat xenofobism... Dar n'a fost xenofob, şi cine crede astfel, ori n'a citit un rând măcar din articolele lui politice, ori dacă da, atunci habar n'are de ce va să zică xenofobie. După noi, Eminescu este trimisul permanent al spiritualităţii româneşti. Deaceea, nici el nu a greşit, şi cu atât mai puţin vor greşi cei care se conduc de urmele lăsate de sborul său... Razele soarelui cu soarele seamănă şi gândirea lui Eminescu, fiind ruptă din bolta destinului nostru spiritual — e însăşi românismul în esenţa lui.

Dar nu este aceasta unica legiferare a antisemitismului. E drept că prin opera lui Eminescu, prin gândirea lui politică, antisemitismul a căpătat o supremă încoronare, însă legiferarea de care vorbim mai poate fi dovedită şi altfel.

Să-şi amintească oricine, cum, de-a lungul veacurilor, la noi, biserica şi Statul au format un tot indestructibil. Spre deosebire de catolicism, care tinde spre universalism, ortodoxismul nostru s'a confundat totdeauna cu românismul. Sferele lor au coincis armonic, şi din această coincidere, şi unul şi altul au crescut vertiginos. Cine a fost mare român, a fost şi mare ortodox. Exemplul clasic îl avem în moartea năprasnică a lui Brâncoveanu — „boer vechi şi domn creştin". In răspunsul „nu mă las de legea mea, chiar pe toţi de ne-aţi tăia" — se cuprind deopotrivă dragostea de neam şi creştinismul lui profund, *amândouă* constituind *legea* sa supremă. Pentru el, şi pentru poporul care l-a văzut în rara apoteoză de martir, lepădarea de religia strămoşească echivala cu trădarea de ţară, cea mai murdară din relele ce se pot imagina. Şi nu era croit pentru trădare de neam Brâncoveanu, el — „boer vechiu" —, după cum nu era croit nici pentru trădarea religiei în care se născuse şi din fiorul căreia zidise atâtea biserici. In imaginaţia poporană, gestul de sfidare a morţii — în folosul ţării şi al religiei străbune — a crescut până la proporţii de legendă; şi nici că se putea o mai sintetică definire a dublei sale personalităţi, în care însă sentimentul religios şi dragostea de ţară n'au fost antinomice ci armonice, — decât aceste cinci cuvinte: „boier *vechi* şi domn *creştin*". Ele închid, nu numai caracterul unei firi excepţional de credincioase, dar şi trăsătura dragostei de neam, împinsă până la o incredibilă intensitate. Şi mai e, în această înţeleaptă şi splendidă definire, însăşi misterul rezistenţei noastre milenare. Pe noi, biserica ne-a menţinut, pentrucă ortodoxismul n'a venit niciodată în conflict cu românismul. Amândouă au contribuit la fiinţarea noastră ca Stat, la împlinirea destinului istoric. Şi când a fost să strămutăm câmpul răsboaelor, n'am făcut-o din scopuri meschine, nici de a supune pe alţii, ne-am ridicat cu vijelie nebună contra „turcului păgân", deoarece, instinctiv, voevozii noştri îşi dădeau seama că prin invazia musulmană se sdruncina echilibrul stabilit de creştinism în omenire. Se încerca şi atunci, ca şi acum, clătinarea lumii din temelii, şi, — din Moldova, complect ignorată de principii trândavi ai evului mediu — se ridica, cu două sute de ani înainte de Brâncoveanu —, un om „nu mare de stat", dar — „meşter în răsboae" ager, iute ca vântul, cu ochii albaştri — în care se odihnea blândeţea, dar fulgera şi mânia — viteaz fără pereche, pe numele lui, *Ştefan*, iar de popor supranumit *cel mare*... „Jurăm, — vestea el Apusul —, că vom sta noi, cu capul nostru, pentru păstrarea legii creştineşti..."

Aşa am fost: ne-am apărat religia, biserica, pentrucă în apărarea ei stătea apărarea neamului. Şi, când biserica cea mare a lumii — creştinismul — era în pericol, am sărit şi noi la salvarea lui, pentrucă era în joc salvarea însăşi a omenirii.

Misterul fiinţării noastre milenare (niciodată n'am fost desfiinţaţi ca stat!) — trebue căutat în ortodoxism, în religie, pentru mai tot trecutul. In vremurile mai noi, religia a avut acelaş rol, şi, credem noi, va avea şi de aci înainte. Dar, tocmai în această indestructibilă înfrăţire dintre religie şi românism, lovesc evreii. Prin comunismul pe care îl propagă, ei tind la desfiinţarea bisericii ca organizaţie naţională, prin urmare, vor dezagregarea Statului. Ceva mai mult, propovăduind ateismul, ei aruncă germenii decăderii umane, căci nimic nu poate fi mai decăzut, din punct de vedere spiritual, ca omul fără teama pedepsirii răului. Distrugerea bisericii, a religiei, dărâmarea statului naţional, prăbuşirea socială şi mai ales spirituală — asta vor evreii. A te ridica, contra luptei otrăvitoare pe care o duc, e a-ţi face de două ori datoria: de fiu al acestui pământ, adică de român, cum şi de umil slujitor al civilizaţiei de aici şi de pretutindeni. Cei care privesc cu zâmbet, ori cu duşmănie antisemitismul, dovedesc că n'au înţeles nimic din chemare vremurilor de azi, că sunt incapabili să vadă răul iudaic, care a minat şi minează tendinţele de consolidare naţională şi de înălţare spirituală. Când s'a văzut îndeajuns la ce decădere culturală au adus evreii Rusia de azi — unde nu s'au atins de nimic ce era al lor ori de ce privea mozaismul, dar au prefăcut în praf şi pulbere şi creştinismul, şi arta, şi cultura, — cu un cuvânt, toate resorturile de viaţă ale rusismului; când au coborît în cel mai negru ateism cea mai pravoslovnică împărăţie din lume, încât pentru a o scoate din haos e nevoe de o nouă revoluţie —; când acestea s'au petrecut cu moartea a milioane de nevinovaţi, nu-i mai este permis nimănui să nu fie convins de destructivismul iudaic.

Din cele de mai sus, se vede limpede că legiferarea antisemitismului se bizue pe fapte istorice. Lupta lui e umană, fiindcă nu vrea să lase sufletul omenesc asfixiat de duhul răului. Intrucât îşi avertizează duşmanul, antisemitismul e loial. Nu uzăm de mijloacele mârşave de care se folosesc evreii, căci nu conrupem pe nimeni, nici chiar pe adversari. Totul e conceput drept, şi, din această luptă creştină, suntem siguri că vom ieşi victorioşi.

Acum, câteva cuvinte despre detractorii antisemitismului. Cum antisemitismul este înscris printre punctele de foc ce constitue crezul de luptă al tinerei generaţii, se înţelege că vom exclude pe bătrâni. La drept vorbind, structura lor sufletească îi împiedică să ne înţeleagă. Sunt însă printre ei şi firi, cărora numărul anilor nu le-a golit încă vigoarea tinereţii. Aceştia înţeleg, aprobă şi chiar dirijează spiritual lupta cea nouă. Dar se întâmplă şi pe dos: printre tineri, se află unii îmbătrâniţi sufleteşte. Din nenorocire, numărul lor nu e mic. Rămaşi închistaţi în concepţiile vechi, refractari noilor idei, ei se găsesc pe o linie moartă, căci nicăeri şi niciodată omenirea n'a rămas împietrită în fazele ei iniţiale. Cultura, concepţiile despre viaţă progresează. Ce se potrivea eri, nu se mai potriveşte azi, şi, pentru a-l readuce în stare de eficacitate, va să-l înveţi. Oricât de mare ar fi numărul tinerilor cari încă nu s'au convins de necesitatea antisemitismului ca punct de seamă în crezul luptei de epuraţie naţională, nu ne impresionează.

Tineri, care nu ne înţelegeţi — deşi suntem de o seamă, degeaba vă sbateţi: voi aţi decedat înainte de a vă naşte.

Ce vreţi o mai elocventă legiferare a antisemitismului, decât faptul că el a strălucit de o potrivă pe fruntea de vizionar a celui mai mare poet al Românilor? Ursita românească prin Eminescu şi-a deschis cale.

Vladimir Dogaru

CALENDARUL "SFARMA PIATRA" 1938
e un document al vremurilor noi

CUM AU MURIT CĂPITANII ROMÂNI

Cetatea creştea cu vuiete de aramă
spre cerul adânc, prea albastru...
Peste pădurile vechi un caer de soare
rotind cu tot borangicul pe dealuri.
Şi'n piaţa rotundă clopote triste aidoma
stăruiau în înalturi cu salbe de şoimi.
Era zi mare; venise norodul să-i vadă.
Toţi îmbrăcaţi în starie de sărbătoare.
Rumânii cu vifore'n ochi adăstau
ca două piscuri tăcute şi mândre.
Creşteau spre ei cântul, lăutele apelor,
şi beznele codrilor cu ciute şi doine.
Inchipuiau mai aproape muierile lor
din satul cu luna plină în buciume....

Dar un junghiu de foc deodată
le fripse pieptul de piatră la mijloc.
Apoi o sută, o mie de junghiuri,
crăpară carnea lor încet, prea încet
căutând cu dinţii, unghii tari, inima.
(Şi nici un vaiet nu se auzia).
Aşa au murit căpitanii rumâni.
In apus începeau din floarea de sânge
codrii să ardă sub fluiere triste.
Apoi nimic. Cerul se lăsa ca o apă
care îneacă o ţară mare de linişti.

Sergiu Ludescu

Mitul fericirii proletare

Preliminările uriașei drame care mocnește peste Nistru, adică înfiorătoarele execuții recente cu tot cilocotul lor sinistru răsfrânt în coloanele tuturor cotidianelor, aduc din nou în discuție mitul fericirii proletare, care a sedus atâtea inimi și a pângărit nenumărate avânturi pure, îmbrâncind un popor de peste o sută de milioane de capete, în haosul anarhiei roșii.

Se pare că blestemul unei fatalități a stăruit să unească verига sclavajului (de care Rusia scapă prin actul liberator al lui Alexandru al II-lea, în 1861) cu martiragiile fără număr și fără nume, săvârșite dintr'o pornire umanitaristă probabil, d'un proletariat infectat până'n măduva oaselor de virusul doctrinei socialiste.

Mintea omenească cu greu își poate imagina penibilul peisagiu oferit astfel istoriei, toate exaltările violente ale celor mai josnice instincte, frenetica deslănțuire de lupte, dar mai ales spiritul demonic înfiorător, care a prezidat declanșarea și consumarea unor încleștări de exterminare, pentru răcorirea frunților înfierbântate ale proletariatului, avid de binefacerile marei justiții sociale, trâmbițată de leaderii socialiști.

Nici o doctrină n'a făcut uz d'un vocabular mai incendiar, de fraze mai pompoase și mai bine ticluite, ca socialismul.

Fiind asistat în desvăluirea și remedierea secularelor nedreptăți ale proletariatului de cel mai exagerat și mai subiectiv spirit, el reîncarnează și reactualizează aspirația mesianică milenară a neamului lui Isral de a-și ridica pe ruinele creștinismului schelele biruinței talmudice.

După sângeroase experiențe și sguduitoare eșecuri, socot interesantă o examinare a acestei evanghelii proletare, pentru a descoperi mirajul ei, formidabila ei putere de seducție cât și tâlcul universalizării ei.

Prin doctrina socialistă, se înțelege un sistem politico-economic, care atacă bazele actuale ale societății, și'n special forma de proprietate individuală. Aceasta din punct de vedere teoretic.

Din punct de vedere practic, prin socialism se înțelege o anumită organizație politică, care reprezintă interesele clasei muncitorilor, având ca scop modificarea fizionomiei societății actuale, prin desființarea proprietății individuale și socializarea capitalului și-a pământului.

Ca o dovadă că soluția aceasta remediază toate relele și că nu este o utopie, doctrinarii socialiști susțin că chiar în alcătuirea actuală a societății se desvoltă germenele celei viitoare, care după dânșii, firește, nu poate fi decât socialistă.

Dar ca'n orice doctrină largă, s'a făcut și'n socialismul integral o sciziune bazată pe oarecare deosebiri de vederi. Această sciziune, este socialismul de stat, care nu e decât o tranzacție spre socialismul integral.

Precursorul acestei concepțiuni, de modificare treptată a orândulrilor actuale, e filozoful englez John Stuart Mill.

S'ar mai putea vorbi și despre alte ramificații ale doctrinei socialiste, făcute după alt criteriu, nu după acela al modului de realizare a dezideratelor ei. Așa am mai avea: socialismul industrial, agrar, utopic (Thomas Morus), de catedră, etc...

Deocamdată, nu ne interesează deosebirile de amănunt; la fel nu ne preocupă nici controversele în jurul delimitării acestor noțiuni, oricât de interesante și judiciare ar fi ele.

Ceeace trebue să reținem, e, că orice fel de socialism se fundamentează pe aceleași principii și considerațiuni marxiste, cari se reduc la următoarele: unitatea lumii o constitue materialismul istoric; toate creațiunile de pe lume n'au alt imbold decât cel strict material; arta, filozofia, credința, nu sunt decât un furuncul pe trupul materialismului istoric; religia — otrava popoarelor, inventată de exploatatori pentru năbușirea unor prealabile revolte a celor exploatați; întreaga lume împărțită în două tabere: exploatatori și exploatați; nimicirea patriei și-a bisericii, condiția biruinții proletare; instrumentul acestei biruinți, revoluția universală, proletarizarea întregei omeniri; fericirea viitoare, o invenție burgheză; fericirea terestră, dictatura proletară.

Că aceste principii și considerațiuni, au fost nemilos ciopârțite în decursul deceniilor; că socialismul n'a reușit să fie un sistem amplu de concepție a lumii, o doctrină filosofică cu putere de argumentare independentă, cu-o înlănțuire logică de idei și cu-o putere de generalizare, o știe toată lumea, după cum mai știe că n'a reușit să fie nici o știință pozitivă, c'un complet de cunoștințe sistematizate din care să se poată trage legi generale și eterne. Neavând nici o legătură cu metafizica, fiindcă nu-l preocupă „lumea visurilor și-a halucinației" și nesimțind necesitatea unei logici riguroase, el se adresează mai mult sentimentului decât rațiunii.

Socialistul Held, într'o lucrare a sa spune că: „acela care vrea să înțeleagă niște teorii sociale sau politice, nu trebue să se ocupe mai puțin de inexactitudinile materiale sau de greșelile în contra logicei, cât de tendința fondatorilor acelor teorii".

Vilfredo Pareto, vorbind despre Karl Marx, face constatarea că logica lui e destul de lașă. Rareori vezi în cărțile lui — continuă Vilfredo Pareto — o încercare de raționamente strânse și riguroase pentru a uni faptele cunoștințelor cu concluziile pe cari vrea să le scoată, și de care vrea să scape printr'o simplă asociație de idei, de cele mai multe ori aparținând emoțiunii.

Am întâlnit într'o carte intitulată „Filosofia socialismului" de N. Mihăescu, un rechizitoriu pe cât de aspru pe atât de drept, pricinuit de argumentările șubrede ale socialiștilor, de mânuirea abilă a sofisticei. Iată un exemplu: în broșura „Le collectivisme" a lui Emil Vandervelde, cunoscutul deputat socialist, se găsește chiar la prima pagină, următoarea declarație de principii:

— „Bogățiile în general, și'n special mijloacele de producere sunt sau agenți naturali, sau fructul muncii manuale sau cerebrale a generațiilor anterioare ca și a generațiilor actuale; ele trebue prin urmare, să fie considerate ca un patrimoniu comun al omenirii!

In concluzie se introduce un termen nou — „comun", care o falșifică. Căci, într'adevăr mijloacele de producere ca și bogățiile de tot solul, au aparținut generațiilor trecute (premise), dar nu în comun, ci în mod individual. Prin urmare ele pot fi considerate ca un patrimoniu al omenirii (concluzia logică) dar nu în comun (termen intenționat introdus care falșifică concluzia).

Acest exemplu, nu-i un caz izolat. Nu există teorie socialistă fără concluziuni absurde, fără aserțiuni gratuite, și fără un ton sobru și imperativ. Scrierile unui Lasalle sau Lavelaye de pildă, sunt pline de argumentări schiloade, dar au în schimb o gravitate care, caută să-ți impună sub formă de porunci, de precepte și axiome, toate observațiile și constatările lor.

Nu ni se pare, totuși, de loc curios, cum doctrina socialistă cu toate aceste lipsuri capitale, a mobilizat întreaga muncitorime, aprinzându-i în conștiință făclia unei sacre misiuni liberatoare, de jugul patronilor și-a burghezimii exploatatoare.

Ca orice doctrină revoluționară, ea a fost adoptată din modă, mai mult pentru partea sa demagogică, care și-a întins aripile sale peste suferințele unei clase, îndemnând-o să se organizeze în întreaga lume, pentru a declara cu forțele sale numeroase cel mai crâncen războiu societății actuale.

E un adevăr psihologic, verificat, că o doctrină cu cât neagă mai mult o stare de lucruri și cu cât este mai agresivă, cu atât mai ușor ea fanatizează pe cei obijduiți și-i aruncă în masacrele celui mai inimaginabil infern terestru.

Incleștarea dintre proletariat și burghezime, a dovedit cu prisosință câtă doză de anarhism conține socialismul cu toate derivatele lui, și cât de barbar și lipsit de umanitate, este el, într'adevăr!

Astăzi, când semnele unei noi drame se grăbesc să apră, și când regisorii marilor tragedii au fost identificați, nu mai e pentru nimeni nici un pic de îndoială că exterminarea intestină, lupta dintre fiii acelorași națiuni, a fost riguros calculată de către neamul lui Israel, pentru a da satisfacție râncetului lui Iuda...

Tiberiu Zamoli

PUNCTE CARDINALE IN HAOS

de Prof. NICHIFOR CRAINIC

EDITURA CUGETAREA

Cartea veacului și a învierii românești, epuizându-se complet la prima tipăritură, a apărut în a doua ediție.

E cel mai mare succes de operă ideologică în publicistica noastră.

Abonamente

„Sfarmă - Piatră"

lei 300 pe an, pe 6 luni 175

Cronica literară

Misiunea celor 13

Ar putea să pară cel puțin ciudată această cronică literară scrisă de unul dintre cei ce au colaborat la înjghebarea cărții despre care va fi vorba aici. Ciudățenia aceasta se va spulbera însă cu siguranță când se va vedea că rândurile ce urmează, nu sunt o pledoarie pro domo, ci o simplă punere la punct.

S'a vorbit și s'a scris îndeajuns despre placheta celor „13 poeți", pentru a se crea în jurul ei o atmosferă destul de falsă ca să poată fi numită neînțelegere. Chiar unii dintre cei ce au avut cuvinte de laudă despre ea, au trecut pe lângă sensul intim pe care-l ascunde mănunchiul acesta de poeme. Căci primul ciclu din „13 poeți" nu e cum s'a spus, o culegere antologică. Insuși numărul restrâns pe care și l-a ales ca titlu exclude orice bănuială. Căci însăși apariția cărții ar fi ridiculă dacă s'ar mărgini să culeagă numai 13 nume dintre numeroasele talente tinere ale poesiei românești.

Am crezut că introducerea („Manifest pentru o apropiere necesară") va lămuri totul, îmblânzind susceptibilitatea celor ce nu figurează pe coperta primului ciclu. Poate că unii n'au citit-o încă, din disprețul pe care li-l oferea spontan lipsa lor de acolo. Iată dece scriu aceste rânduri, pentru a pune capăt vrajbei și a lumina definitiv drumul viitor al celor 13.

„13 poeți" a apărut din două necesități pentru a realiza două scopuri distincte: 1) a strânge legăturile dintre poesie și cetitori și 2) a trata în cicluri unitare diverse teme poetice. Iată ce am fi vrut să fie mai ales remarcat și iată ceea ce a fost mai ales trecut cu vederea.

Mi se pare că insist asupra unui loc comun amintind aici grația de ostracizată a poesiei moderne. O fac totuși din încrederea pe care o am în cuvântul scris și din convingerea că o pledoarie nu e nici odată inutilă. Când am început cu Stefan Baciu și Ovid Caledoniu tentativa acestui efort comun, am avut dinainte destinul ingrat al volumelor de versuri. Câteva sute de exemplare din fiecare, lâncezind necercetate în rafturile librăriilor, năruind speranțele autorilor și a rarilor editori. Căci vina editorului nu e mică în această mare de dispreț care înconjoară poesia. Dacă ar avea curajul editării și lansării unui volum de versuri, cu aceeași reclamă cu care anunță și susțin romanele, s'ar remedia poate răul, sau cel puțin s'ar înștiința marele public de existența acestor volume. Constatările acestea, mărturisesc, sunt foarte triste pentru un poet cu o carte în vitrine și rafturi, însă cred că nici odată n'au fost mai actuale.

Iată cum, constatând înfrângerea efortului izolat, am ajuns la o concluzie foarte logică: dacă un poet singur, cu câteva zeci sau numai cu câteva sute de admiratori, nu poate învinge indiferența cetitorilor, un grup de poeți, aducând după ei massa contopită a celor ce iubesc poesia, are destule șanse de a sparge tăcerea. De aici am pornit când, într'o seară de Noembrie, am vrut cu tot dinadinsul să dăruim poesiei o renaștere. Și pentru ca grupul să prezinte totuși un aspect de unitate care să te silească să-l cunoști între pagini dela început până la sfârșit, ca un roman cu dedesupturi teziste, am așezat acest prim ciclu sub semnul dragostei. Incercarea devine astfel pasionantă, căci fiecare echipă de poeți va rezolva o anumită temă, va prezenta deci, sub aspectul diferit al fiecărei sensibilități în parte, un subiect care e acelaș pentru toți.

Ciclul II va fi închinat lui Dumnezeu și acțiunea va fi susținută de alți 13 poeți, ale căror nume vor fi anunțate în curând. Ciclurile viitoare cari vor apărea regulat de două ori pe an vor trata despre moarte, despre toamnă, despre muzică, iar ciclul final care va înmănunchia într'un volum de proporții impresionante pe toți poeții tineri ai României, va fi consacrat în întregime țării.

Drumul nostru a pornit dela început cu o totală neîncredere în posibilitățile de înțelegere ale editorilor români. Atât ciclul I cât și celelalte — căci după cum nădăjduim nu va înfrânge nimeni tradiția — vor apărea din jertfa dureroasă a pungilor noastre. Nici o autoritate nu ne-a ajutat încă și nici o editură nu ne-a oferit concursul. Ceea ce facem noi e prea tineresc și prea îndrăsneț, prea în afară de ceeace s'a făcut până acum pentru reabilitarea poesiei. Căci în afară de articole cari constatau cu tonuri semi-oficiale și lugubre agonia muzelor, nu s'a încercat nimic. Cu lacrimi și răcnete jalnice nu s'a realizat niciodată altceva decât poate menținerea și fortificarea atmosferei de doliu și jale. Căci înmormântările și-au avut întotdeauna ciocli și bocitoarele lor, prevestitorii și susținătorii lor.

Vintilă Horia

Imagini europene

Johannus Angelus Silesius

(un poet mistic al sec. XVII, puțin cunoscut).

Pentru cercetătorii misticii creștine, numele lui Angelus Silesius sau pe numele său adevărat Johann Scheffler este destul de cunoscut și încă apreciat. Lucrul se întâmplă invers când este vorba de arta poetică și în general de poesie. Numele lui aproape că nu înseamnă nimic pe tărâmul creației poetice. Poetul acesta de natură exclusiv mistică s'a născut în Breslau în 1624 și a scris una din cele mai frumoase culegeri de poeme cu substanță mistică anume: „Cherubinischen Wandersmann" („drumețul heruvimic").

Poes'a aceasta atât de personală și de îndrăsneață în care Dumnezeu e punctul central — scopul — cred că a putut influența pe Rilke și toată activitatea acela în căutarea și adorarea până la infinit a lui Dumnezeu, confundarea după legile [illegible] cu El, adică o revenire pentru totdeauna la ceeace există dela început. Evident, Silesius datorează mult chiar totul celorlalți mistici anume Iacob Böhme, care l-a inițiat la timp în voluptatea adevăratei cuceriri supraumane. Căci anume, nu înseamnă aceste versuri, dacă nu identificarea până la ultima esență cu Cerul, cu alte cuvinte cu Dumnezeu.

„Ich bin so gross als Gott, er ist als [illegible] so klein;
Er kann nicht über mich, ich unter [ihm nicht sein".

Sau această vizibilă influență franciscană asupra omului logodit peste timp cu creiatorul Său pe care il vede în toate lucrurile cari il înconjoară ca o zare din toate părțile:

„Gott ist mein Stab, mein Licht, mein [Pfad, mein Ziel, mein Spiel,
Mein Vater, Bruder, Kind und alles, [was ich will".

Poetul izolat de toate lucrurile streine lui, retras parcă anume în lumina prea vie și strălucitoare a unui turn de fildeș construit după idealul său, năzuește mereu, cu ochii preschimbați în stele ce înnoată în largul apelor de sus, văzute numai de cei aleși și simțite, poate, de unii la mari depărtări. Nu există decât o singură dorință: să uiți că pământul este sub tine, ca la dreapta sau la stânga ta stau, în zori, arbori cu mâinile bolnave, în sus, spre cer, și să simți în cele din urmă suflarea cea d'ntâiu, aceea minunată care te-a creiat. E greu să înțelegi esența unei astfel de poesii, atât de înaltă, atât de pură aș spune: Sub superficialitatea aparentă care ar putea să ți-o imprime, un vers, o strofă, se limpezesc taine și esențe poetice. Trebue doar să ai răbdarea și curiozitatea de-a înțelege asemenea lucru într'adevăr mare și substanțial. Acest poet atât de puțin cunoscut, poate deloc, e, dacă vreți, și preconizatorul unei arte literare, unui mod prea intim de a scrie, de-a creia și anume în viața sufletului tău, acolo unde există ceasuri de tortură înaltă, de chin sdrobitor de cunoaștere și trăire valabilă, o reintoarcere în tine insuți:

„Mensch, geh nur in dich selbst! denn [nach dem Stein der Weisen.
Darf man nicht allererst in fremde [Lande reisen"

sau această supraumană zbatere a sa de o valoare înaltă pentru experimentul mistic.

„Ich muss MARIA sein und Gott [aus mir gebären,
Soll er mich ewiglich der Seligkeit [gewähren".

Acest distih spune mai mult decât orice exegeză poetică și se explică prin ceeace are mai esențial și mai de valoare.

In actul acesta sublim, de cunoaștere nici un obiect străin lui nu-și are locul sau măcar chemare. Moartea, sentimentul acesta de tortură sui generis, pentru existența serafică a singuratecului Rilke sau dispare sau cade pe ultimul plan la Angelus Silesius.

In fond, moarte nu există cu toate că sentimentul corespunzător ne frământă pe unii din frageda copilărie. Când Rilke stăpânit de acest sentiment al sfârșirii, cântă:

„Denn wir sind nur die Schale und [das Blatt.
Der grosse Tod, den jeder in sich hatt,
Das ist die Frucht, um die sich [alles dreht".

pentru misticul Silesius moartea nu există.

Cu fiecare clipă Angelus murea și învia ca o viață mai bună și curată să i se arate. Viața lui sbura din fiecare moarte:

„Ich glaube keinen Tod; sterb ich [gleich alle Stunden.
So hab ich jedesmal ein besser [Leben funden".

Am făcut această paralelă între Rilke și Johann Angelus Silesius, pentrucă amândoi vedeau la înălțimi considerabile pe Dumnezeu, altfel de cum trăim noi, aici, tot pe pământ.

„*Cherubimischer Wandersmann*" are multă poesie și trăire mistică. Angelus Silesius rămâne tot un poet așa cum a fost. Pentru el și pentru nimeni altul. Numai faptul acesta dacă l-am considera și tot ar însemna ceva. Când am spus că este o poesie îndrăsneață, nu m'am referit la forma ei, ci la conținutul ei într'adevăr mare și de valoare. Lui Angelus Silesius i-au lipsit efluviile lirice ale lui Goethe sau mai aproape de noi Rilke, pentru ca Johann Angelus Silesius să fie un poet mare.

Ovid Caledoniu

APRECIERI

D. N. GEORGESCU-COCOȘ este nu numai un ziarist de talent real, dar și un critic literar de seamă. In „Neamul Românesc" el duce de mult timp o vie și documentată campanie împotriva pornografilor și a tuturor scriitorilor de inspirație bolnavă. Este un imens serviciu pe care confratele nostru il aduce culturii românești.

Zilele trecute d. Georgescu-Cocoș, a scos de sub tipar în editura „Universul" un volum de critică literară și pamflete intitulat: „Literatură de scandal".

Nu am întâlnit până acum un mai aspru și mai judicios rechizitoriu pe seama poeților licențioși. Iată ce scrie d. prof. Iorga despre acest volum pe care-l prefațează:

„D. N. Georgescu e o minte limpede care refuză visurile rele ale bolnavilor cu sufletul și un om cinstit căruia-i repugnă vorba groasă strigată după perdelele roșii ale unei literaturi supt nivelul șantanelor. Și talentul său satiric aruncă pietrele unei praștii totdeauna pline.

Astfel a îndeplinit funcția de critic literar mai bine de cât o bancă de universitari cu îndreptarea greșită, cari cred că a trece dincolo de marginile eterne ale oricării literaturi înseamnă a fi „sincronici" cu gândul și scrisul vremii.

Cu asprimile pe care a trebuit să le însemne ca să lovească în obraz pe vinovați, N. Georgescu face o operă de pedagogie pentru oamenii mari cari n'au uneori nici mintea copiilor".

❖

„CONSPIRATIA IUDEO-MASONERIEI CONTRA BISERICII CRESTINE" este titlul unei interesante broșuri pe care d. Toma Petrescu, fostul director al „Buletinului Anti-Judeo masonic", a scos-o de curând în editura „Litera Creștină".

D. Toma Petrescu, este unul dintre marii noștri specialiști în problema masoneriei. D-sa urmărește activitatea și infiltrațiile sectei masonice în România de peste zece ani. Rezultatele investigațiilor sale le-a adunat în broșura aceasta care privește în special uneltirile camuflate ale teosofiei.

❖

DESPRE ALEXANDRU CALINESCU, poetul mort prea tânăr, d. Mihail Chirnoagă a scris o plachetă plină de suflet și de dragoste. Paginile acestea de pioasă aducere aminte au apărut de curând în editura revistei „Pământul" din Călărași, și cuprind câteva observații critice cari pun în lumina lor adevărată poemele triste ale lui Al. Călinescu. D. Mihail Chirnoagă, dupăce descoperă adâncul bacovian al operei cuprinsă în „Declin" și „Mări moarte", dupăce desvălue dintre imagini rudenia apropiată cu Baudelaire, Verlaine și Arghezi, îndeamnă pe iubitorii de poesie să se apropie cu încredere de glasul melodic și înlăcrămat al celui ce-și tăia printre strofe drum către moarte.

Pentru a limpezi aici structura poetică a lui Al. Călinescu desprindem din cel mai bun poem al său „Strune rupte", aceste cadențe minunate:

„Iar cad în mare stele și'n salbe se [desfac.
La proră mateloții — cu fețe ostoite—
Infig în larg corăbii — pe punți în- [cremenite
Sub colierul lunii... și pasagerii tac.

. . . .

...Ca scuturi de zăpadă vintrelele se [frâng
Când răsăritu'ntinde apuse lănci pe [mare.
Par culburi sfărâmate corăbiile'n care
Au năvălit hamalii... și pasagerii [plâng".

Calendarul „Sfarmă-Piatră"

Trebue să mărturisim dela început greutatea cu care suntem nevoiți a scrie despre calendarul pe anul 1938 al revistei noastre „Sfarmă Piatră". Nu din cine știe ce motive esențiale, ci mai ales dintr'o anumită teamă ca nu cumva cititorii noștri și publicul din afara noastră să ne bănue de subiectivism. Nimic mai mult.

Un calendar ca acesta care, pentru prima dată apare în România — fără să exagerăm — merită o deosebită atenție, chiar dacă suntem noi aceia care să i-o dăm, poate mai mult decât oricine, fără jenă și cu mai multă mândrie. Un almanah care să ne reprezinte obiectiv și desinteresat tragediile și bucuria popoarelor în slujba unei ideal ne lipsea complet. D. Al. Gregorian, directorul nostru, a umplut acest gol cu energia și inteligența sa, alegând un material admirabil pentru această unică operă românească.

Sunt reprezentate în aceste pagini, organizații de dreapta cu toată obiectivitatea posibilă, sunt elogiate în ele toate crezurile și clanurile tinerești ale noui generații de români spre o ideologie pur eminesciană, după cum sunt criticate, după același criteriu, organizațiile destructive. De-asupra tuturor clanurilor politice, stă al nostru „Sfarmă Piatră" neinfluențat de nici o ideologie străină de structura sa românească și creștină și orientând tineretul spre un cer cât mai apropiat de sufletul său, cât mai potrivit cu toate manifestările lui dincolo de catedră și manuale. Dela proza de mari viziuni a conducătorului nostru spiritual d. profesor Nichifor Crainic, până la tinerețea atât de vie și poetică a redactorilor acestui almanah, aceiași dragoste de artă, de singurătatea condeiului, același respect pentru orice rând scris dintr'o mare convingere personală dintr'o necesitate mai ales când presa iudeo-masonică geme de impertinență și mistificări.

Rândurile acestei cărți sunt scrise de tineri, ca și cele din revista „Sfarmă Piatră" și mai ales pentru tineret. Lucrul acesta este mai important decât oricare. S'au întâlnit în acest calendar al vremii noastre toate forțele și toată dragostea tinerească a celor ce scriu.

D. Nichifor Crainic trasând drumul ce duce la adevărata cunoaștere și asimilare a celui ce este ca un zeu în ideologia noastră națională, poetul de rasă și dureroasă tristețe, ce minunat de frumos își zice Mihail Eminescu. D. Gregorian, conducătorul nostru, care scrie rânduri juste pentru înțelegerea activității aceluia ce se cheamă „Sfarmă Piatră", prieten cu istoria neamului nostru și gemând de durere când cei străini lui, așează pământul cu duhoarea lor. D. Pan. M. Vizirescu cu o nuvelă de o analiză introspectivă, reușită, ce se arată un desăvârșit cunoscător al sufletului omenesc. Robust și revoltător de liric d. Aron Cotruș, în poemul minunat „Horia". Delicat și sobru în nuvela „Sparafucile", Vintilă Horia, după cum armonios și clasic în catrenele „Porțelanuri". Viu și plin de interes, Septimiu Bucur în „Conducătorul Gândirii", iar d. Ovidiu Papadima, admirabilul critic, just și plin de tinerețe și dragoste în „Literatura română în 1937" bilanțul literar al anului ce va să apună sau patetic și trist în „Jertfa cea mare" a celor doi legionari morți în Spania. Pr. Niță Mihai, îndrăgostit de suavitatea basmelor și mai ales de esența lor în „Dumnezeu în basme". Axente Sever Popovici, inteligent și revoltător de inconsecvența antisemiților unguri în articolul „Naționalismul în Ungaria", după cum blagian Grigore Popa în poesia foarte frumoasă „Intoarceri". Am fi nedrepți, să dacă n'am aminti și contribuția poetică a tânărului liric, plictisit că toată lumea îi spune tânăr, poetul Ștefan Baciu, cu poema „Treceam prin vii". Interesant d. Emil Muracade prin traducerea în slovă pur românească a poetului arab Jubran Khalil Jubran. Bine documentat d. Ion Angelescu în „Evreii în Germania, anchetă asupra situației lor înainte și după regimul hitlerist. Un fragment din discursul de recepție la Academie al autenticului nostru filosof și poet Lucian Blaga, despre „Satul românesc". Frumoase amintiri din „Un Crăciun de pomină" de d. N. I. Lazăr. Bună traducerea d-lui R. Donici din Arcadie Avercenco „Roata dracului". In restul acestui mare și ne mai întâlnit până acuma, almanah nouăsprezece planșe în culori ilustrează textul variat și plin de interes (e acestul să amintim coperta înfățișând pe Sf. Fecioară Maria cu pruncul Isus în brațe). Peisagii de M. H. Georgescu, desenul simbolic „Pe scurt" pentru aceia ce-au fost odată Ion Moța și Vasile Marin, făcut cu un deosebit talent de Victor Ion Popa. Intrarea dela Alba Iulia, fresca lui Costin Petrescu. Atacul dela Grivița de marele nostru Grigorescu. O țărancă plină de tinerețe și dragoste de Florian. Un portret al unei vânzătoare de ziare de I. Canteli Stanciu, precum și o mulțime de desene și caricaturi spirituale cari dau la rândul lor toată amploarea și seriozitatea acestui admirabil calendar naționalist. N'am făcut în aceste rânduri decât să ne prezentăm munca îndelungată cu roade frumoase, cari vor aduce, să sperăm, deplina mulțumire sufletească. A fost o înfățișare prietenească a ceeace putem face nu pentru noi, ci pentru publicul admirator și plin de curiozitate și interes pur românesc. El depășește intenția unui magazin, prin faptul că semnifică o necesitate cerută de timp și nevoi. O carte care poate documenta obiectiv și mai ales serios.

Această faptă închide în ea, o dragoste de tot ce-i suflet românesc, un crez neprihănit în posibilitățile de renaștere politică și spirituală a țării noastre. De-aceia acest calendar al lui „Sfarmă Piatră" depășește orice intenție pecuniară.

N'am făcut decât să prezentăm așa frumos, minunat de interesant și frumos, dragostea de artă de ideal și mai ales de tineret. Până atunci lăsăm, pe iubiții noștri cititori să judece fapta așa cum noi o dorim din toată inima.

Ovid Caledoniu

Banca Națională a României

Convocare

pentru adunarea generală ordinară din 20 Februarie 1938

In virtutea dispozițiunilor statutare, domnii acționari ai Băncii Naționale a României sunt convocați în adunarea generală ordinară, pentru ziua de Duminică 20 Februarie 1938, ora 10.

Adunarea generală se va ține în localul Băncii Naționale din București, str. Lipscani nr. 25.

In conformitate cu dispozițiunile de sub capitolul VI din statute, se aduce la cunoștință următoarele:

Vor avea dreptul să ia parte la adunarea generală acționarii de naționalitate română, proprietari a 20 acțiuni înscrise pe numele lor până la 19 Noembrie 1937 inclusiv (adică cu 3 luni complet scurse înainte de 20 Februarie 1938, data adunării generale).

Inscripțiunile de acțiuni făcute după data de 19 Nov. 1937, nu dau dreptul proprietarului lor de a participa la această adunare generală.

Societățile proprietare de acțiuni ale Băncii Naționale vor fi considerate ca românești numai dacă vor îndeplini condițiunile legii de protecție a muncii naționale.

Acționarii cari îndeplinesc condițiunile de mai sus, vor putea fi reprezentați prin mandatari având ei înșiși drept de vot.

Totuși, societățile, stabilimentele și corporațiunile pot fi reprezentate printr'o persoană anume delegată sau prin ori ce acționar al Băncii.

Minorii și interzișii sunt reprezentați prin tutori și curatori.

Femeile măritate sub regim dotal pot fi reprezentate prin soți fără procură sau prin mandatari investiți cu procură din partea soțului și având ei înșiși drept de vot. Ele pot deasemenea lua parte personal, numai prin mandatul expres al soțului.

Femeile măritate sub regim parafernal, pot lua parte personal fără autorizația soțului sau pot fi reprezentate prin mandatari având ei înșiși drept de vot.

Pentru cazurile în care regimul dotal sau parafernal nu va fi stabilit până la data adunării, pentru care se face convocarea, prezența soțului se consideră ca o recunoaștere tacită din partea soției a regimului dotal, iar prezența soției ca o recunoaștere tacită din partea soțului a regimului parafernal.

Un mandatar nu poate reprezenta în Adunarea Generală mai mult decât 5 acționari cu drept de vot.

Nici un acționar, inclusiv Societățile și Statul, nu poate dispune mai mult de 20 voturi, ori care ar fi numărul acțiunilor ce reprezintă. Nici un funcționar al Băncii nu poate reprezenta pe un acționar în Adunarea Generală.

In caz de proprietate indiviză, un singur acționar va fi autorizat să participe la adunare.

Procurile și orice alte acte, justificând dreptul de a participa la Adunarea Generală, vor trebui să fie legalizate. Deasemenea vor fi contrasemnate de mandatar sau delegați și vor fi remise Administrațiunei Centrale sau Sucursalelor și Agențiilor Băncii, până Joi 17 Februarie 1938, ora 18.

Conform statutelor Băncii, bilanțul general anual, contul de profit și pierdere, precum și rapoartele Consiliului de Administrație și a celui de Censori asupra operațiunilor exercițiului 1937, vor fi publicate în Monitorul Oficial cu cel puțin 10 zile înaintea întrunirii Adunării Generale.

Ordinea de zi a Adunării Generale va fi următoarea:

Aprobarea bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1937;

Descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa;

Distribuirea beneficiilor realizate conform bilanțului;

Alegerea a 2 administratori, în locurile d-lor C. T. Teodorescu și N. Bălănescu, ale căror mandate expiră la 31 Decembrie 1938;

Alegerea a 2 Censori, unul în locul d-lui D. Cristescu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1938 și unul în locul defunctului C. Cioranu.

Membrii ale căror mandate expiră sunt reeligibili.

Eroul

Lui „Sfarmă Piatră"

Mă vreau stăpân pe suflet și ogor
cu fruntea'n cer înalt și sfânt,
cu viața 'n românesc pământ, —
și-un soare vreau să-mi fac din orice dor.

Mă vreau un foc să ard blestemul greu
și vraja veche'n zări s'o risipesc,
un drum de raze 'n neguri să-mi găsesc
pentru credința 'n Neam și 'n Dumnezeu.

Mă vreau lumină — aprinsă 'n veșnicie
să străjuesc altar și vis străbun ; —
din jertfe vreau trăirea să-mi adun,
ca Invierii s'o aprind făclie.

George Ionașcu

CALENDARUL „SFARMA PIATRA" 1938
este frumos ca un poem

Note, polemici, înfierări

Guvernul să fie atent la francmasonerie

Sub guvernul trecut, în urma documentatei noastre campanii antimasonice, un jurnal al consiliului de miniștri a dispus închiderea tuturor lojilor din cuprinsul României. Am arătat la timp că măsura e incompletă și nesinceră. Dacă se urmărește extirparea francmasoneriei în România, spuneam noi aici, de ce nu trece guvernul la măsuri radicale? De ce nu confiscă averile lojilor ca să le treacă în patrimoniul statului și de ce nu ridică arhivele secrete ale sectei?

La aceste întrebări, guvernul francmasonilor Inculeț, dr. C. Angelescu, Nistor, etc., ne-a răspuns cu creionul verde al cenzorului și cu ștampila care ne-a mutilat paginile, scoțând din revistă orice informațiune privitoare la francmasoneria din țara noastră. Lojile aveau interes să se facă sgomot cât mai puțin în jurul existenții lor. Ele voiau ca opinia publică, derutată de măsura „disolvării" să nu se mai preocupe de existența lor și atelierele să-și poată continua astfel activitatea subterană în liniște, ferite de ochii curioși.

Astăzi avem la cârmă un guvern naționalist apărător al lui Hristos și al Monarhiei. Acestui guvern, de ale cărui bune intențiuni nu ne îndoim, îi cerem să lichideze definitiv conjurația masonică din România. După jurnalul consiliului de miniștri liberal, lojile trebue să se știe, nu și-au curmat activitatea. Iată ce scrie în

această privință „La Chaine d'Union", buletinul oficial al francmasoneriei internaționale pe 1937: „Francmasoneria face progrese în această țară (România) cu toate că ea este aci, ca și aiurea, expusă calomniilor care nu rezistă (!) la un examen serios".

„Revue internationale des Sociétés secrètes" care reproduce această știre și care înregistrează în acelaș timp și decizia guvernului Tătărăscu, face următoarea observație: „Nu pare ca măsurile anunțate (prin jurnalul consiliului de miniștri liberal) să fi avut efect. Francmasoneria română pentru a subzista, a luat o mască „națională" care va înșela mai bine".

R. I. S. S. este recunoscută chiar în cercurile masonice ca cea mai serioasă și mai bine informată publicație mondială în legătură cu problema francmasoneriei. Completând informația din buletinul oficial „La Chaine d'Union", revista aceasta internațională a societăților secrete confirmă întru totul afirmațiile noastre: lojile își continuă activitatea la adăpostul jurnalului de „dizolvare" care a închis ochii naivilor și a derutat opinia publică.

Guvernul d-lor Cuza-Goga are prilejul să ofere, după suprimarea ciupercilor din Sărindar, încă o mare satisfacție țării distrugând radical masoneria din România.

Așteptăm, prin urmare:

1) Confiscarea averilor de orice fel aparținând lojilor francmasonice;

2) Confiscarea arhivelor secrete și publicarea lor în presă;

3) Sancțiuni contra francmasonilor care au continuat activitatea după publicarea jurnalului de dizolvare.

Cazul Petre Pandrea

Am citit în ziare fără nici o surprindere că Petre Pandrea alias Petre Marcu Balș, cunoscutul agitator dela stânga, fost redactor al „Dreptății", al „Adevărului" și al „Cuvântului Liber" — foaea care a fost suprimată de guvernul liberal pentru comunism și filosovietism — s'ar fi convertit subit la patriotism.

Cumnatul șefului comuniștilor din România (Lucrețiu Pătrășcanu) ar fi devenit astfel peste noapte om de ordine burgheză, monarhist, naționalist și creștin... Am văzut chiar o scrisoare a lui, scrisoarea de demisie din partidul național-țărănesc,

prin care, foarte important, Petre anunță pe d. Maniu că a avut un grav proces de conștiință și că își urmează „prietenii" pe cei patru miniștri țărăniști din guvernul național-creștin.

Este delicioasă convertirea aceasta rapidă la antisemitism a unuia dintre cei mai mari ponegritori ai naționalismului, care își sacrifică vechi convingeri marxiste pe altarul „prieteniei" și își oferă serviciile noului regim autoritar, hitleriștilor, fasciștilor, cavernalilor, monomanilor de eri (vezi articolele semnate: Petre Pandrea). Este delicioasă dar nu ne surprinde. Putoarea aceasta care a trecut atât de ușor dela manifestul crinului alb la fanionul roșu, profitând de fiecare situație nouă, trebuia să încerce să profite și din împrejurările de acum. Și de ce nu?

In febra marilor șocuri politice și sociale totdeauna și pretutindeni a apărut licheaua, specimenul acesta lucid și cu instinctul conservării foarte bine desvoltat. Licheaua e cu toate revoluțiile.

Fouché n'a fost pe rând sau deodată și cu egală devoțiune republican, montagnard, anti-montagnard, robespierrist, contra lui Robespierre, bonapartist, cu imperiul și împotriva lui Napoleon?

Firește că toate cauzele îmbrățișate de el au fost până la urmă în întregime compromise.

Să bage de seamă d. A. C. Cuza, să fie atenți lăncierii național-creștini.

Petre Marcu Pandrea Balș este numai un exemplu.

D. Vaida se oferă iar...

In vederea noilor alegeri generale se spune că d. Vaida ar dori să intre în cartel cu guvernul d-lui Goga.

„Ca să-i asigure și d-lui Goga succesul pe care i l-a adus d-lui Guță Tătărescu!

Patru gândiriști în guvern

Epoca revistei „Gândirea" se afirmă din ce în ce cu mai multă tărie. Ideile d-lui prof. Nichifor Crainic *desvoltate în paginile ei, domină astăzi nu numai viața noastră spirituală dar și pe cea politică.*

Frământările ceasului de față pentru încadrarea neamului pe linia istoriei și a destinului românesc, sunt stârnite de duhul gândirist.

Din sânul ei au ieșit și elitele de mare prestigiu ale culturii și creației noastre contemporane, precum și acțiunea pe care se reazimă tendința de înoire a vieții publice.

Din guvernul actual fac parte patru gândiriști; d. Ion Petrovici, *ministrul educației naționale;* d. Lucian Blaga, *subsecretar la externe;* d. I. G. Savin, *subsecretar la educația națională și* d. I. D. Enescu, *subsecretar la ministerul de finanțe.*

E o afirmare impresionantă care vine numai după cincisprezece ani de existență și o rară mângâere pentru cei care au crezut în misiunea ei.

Ce se întâmplă cu jidanii dela „Vremea"?

Guvernul și-a manifestat intenția de a purifica presa de elementele străine de neam și disolvante, interzicând ziariștilor și scriitorilor meteci să mai scoată ziare sau reviste în limba română.

Facem atenți pe domnii miniștri care și-au luat această grijă pe seamă că mulți dintre condeierii jidani se găsesc ascunși și camuflați în redacțiile diferitelor publicații conduse de români. Așa e cazul jidanilor care compun revista „Vremea" de sub conducerea fraților Donescu.

Cei doi băeți analfabeți ai domnului primar al Capitalei trăesc de ani de zile în simbioză cu pornograful Froim Aderca, cu Iosef Hechter (zis M. Sebastian), Isidor Rotman (zis Sergiu Dan), I. Călugăru etc.

Ce măsuri înțelege să ia guvernul contra publicațiilor de felul „Vremii" care oploșesc în redacțiile lor elementele scoase din lege?

Măcar de sămânță...

După suprimarea ziarelor „Adevărul", „Lupta" și „Dimineața", au mai

fost reduse la tăcere trei fițuici păduchioase dela Iași și alte vreo 14 de prin Bucovina.

Ei, acum ajunge.

Rugăm respectuos onoratul guvern să se oprească aici. Altfel periclitează existența chiar a presei antisemite, care nemaiavând niciun cal de bătae, își pierde rațiunea de a fi...

Paște margale...

Citim în „Dreptatea" de zilele trecute: „In țară s'a creat curent în favoarea unei succesiuni național-țărăniste.

..... La calende.....

Dilemă

Guvernul anunță că e hotărît să bage pe toți hoții avutului public la pușcărie.

Mde! O să rămână țara goală!...

„Decembrie"

Dintr'o neglijență în care nu e nimic intenționat și nu e nici o gelozie mai ales, am omis să înregistrăm la timp apariția revistei „Decembrie" a prietenului dr. Nicolae Roșu. Titlul acestei publicații închide în el pe 10 Decembrie 1922, cu figurile lui eroice, cu pușcăriile și mișcările baladice de acum 16 ani, începutul prigoanei din 1933, și atâtea amintiri scumpe ale generației tinere.

Dr. Roșu e unul dintre martorii acestor evenimente. Deaceea a și isbutit să reactualizeze în paginile revistei sale atât de corect sensul luptelor eroice de început ale naționalismului.

„Decembrie" e o tribună a intelectualității tinere și militante.

„Je sais partout" retractează

Conducerea gazetei pariziene „Je suis partout", sezizându-se de relatările directorului nostru publicate într'un număr trecut sub titlul „Despre dreapta franceză" ne trimite o scrisoare recomandată prin care declară în esență că departe de a ne disprețui, redactorii și directorii ei sunt, dimpotrivă amici ai României.

Luăm act de amenda confratelui parizian și ne place să credem că pe viitor nu ne va mai da prilejul să-l constrângem să ne facă declarații din acestea de dragoste.

Pentru „Prădania"

„Prădania", foaia de teologie nevropată, a d-lui Nae Socrate, a ținut să se reculeagă de „Sfintele Sărbători", îngenunchiată, cu toți colaboratorii ei, la picioarele drăcești lor străduințe, de-a spurca și nimici tot ceeace — ca gând și faptă — a crescut mult pentru pitica și confuza lor personalitate, agitată epileptic de-un vânăt nerv lucifrian.

Nu răspundem astăzi. Nu vrem să turburăm cerul reculegerii creștinești, acum când fruntea ne e încă luminată de steaua poposită de-asupra ieslei din Bethleem. Suntem iresponsabili, zic dânșii, pentrucă vrem să sfărâmăm falsa aureolă de pe fruntea d-lui Nae Ionescu.

Ei bine, sub acest raport, vom fi până la sfârșit de-o crâncenă iresponsabilitate.

Deci — în curând!

Politica externă a României

D. Istrate Micescu a făcut din nou declarații liniștitoare. Politica externă a României care este chezășuită în primul rând de cuvântul augustal al M. S. Regelui, rămâne pe linia ei tradițională; respectul alianțelor și prieteniilor existente, slujirea ideii de pace cu hotărâre și devotament. Guvernul actual nu voește să modifice nimic din ceeace s'a făcut bine în trecut. El rămâne credincios tratatelor care leagă indisolubil România de Franța, de Polonia, de țările din MicaInțelegere și Ințelegerea Balcanică. Evenimentele din lăuntrul țării nu au nici o înrâurire asupra poziției noastre externe. România își rezolvă cum crede ea mai bine problemele de acasă. Se gospodărește cum îi convine, dar nu înțelege să condiționeze politica europeană de politica internă. Să fie liniștită toată lumea în privința aceasta.

Noul regim dorește însă să servească interesele țării cît mai bine. Și atunci, pe lângă prieteniile și alianțele mai vechi, el înțelege să aducă României tot sporul de simpatie pe care o găsește în Europa și de care are nevoe.

Alarmiștii care colindă redacțiile de pe continent și seamănă panica, să se astâmpere, deci. România își urmează linia destinului său de pe care nimeni, nici chiar toate călimările europene n'ar mai putea s'o întoarcă de aci înainte.

Joi 6 Ianuarie 1938
Director: AL. GREGORIAN
Redacţia şi Administraţia:
Str. Domniţa Anastasia 16. — Sectorul I
Telefon: 3.76.05

Sfarmă-piatră

NUMERUS CLAUSUS

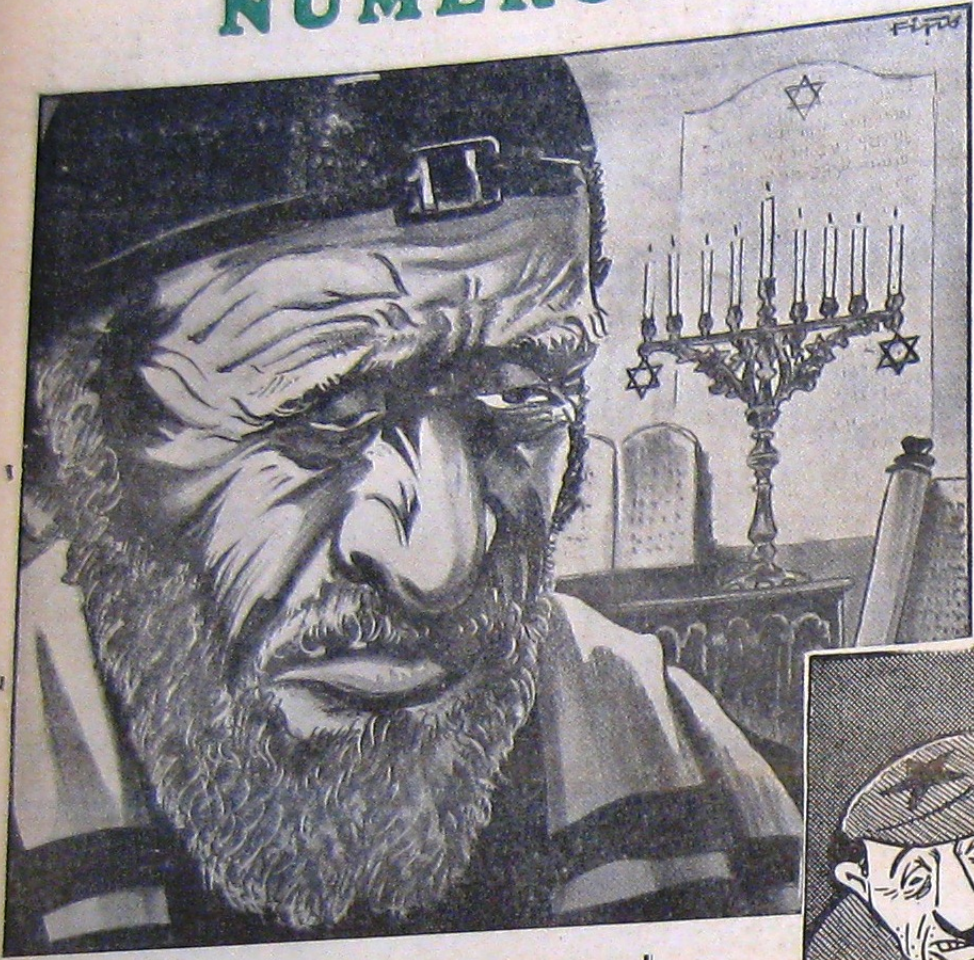

Incepe un veac deja greu...
(Der Stürmer)

Fagurmann se plimbă acum prin Europa.
(Der Stürmer)

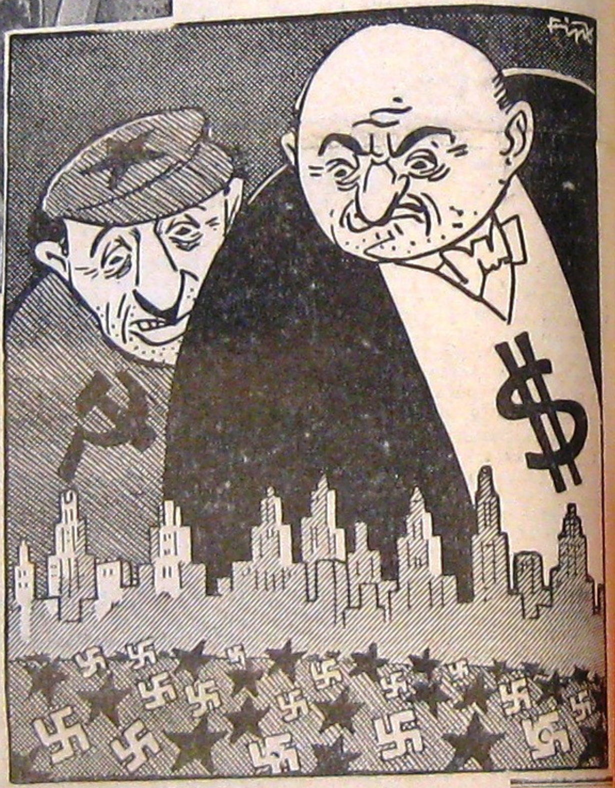

Teribilă iarnă: pretutindeni ninge cu svastici!
(Der Stürmer)

Sărindarul impachetează...
(Der Stürmer)

Moartea: – Şi aici numerus clausus.

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREŞTI, STRADA BREZOIANU, 23—25